

Rechtvaardige fiscaliteit

Inhoudstafel

Inleiding

Fiscaliteit: waarover gaat het?

1. Voor een herverdelende fiscaliteit

Progressiviteit van het inkomen

- a) alle mogelijke inkomsten
  - Personenbelasting
  - Vennootschapsbelasting
  - Vermogensbelastingen allerlei, roerend en onroerend.
  - Vergelijken mag.
- b) gezinnen, huwelijksgquotiënt, vermogens, successie
- c) Hoe de progressiviteit versterken ?

2. Voor een fiscaliteit die de sociale zekerheid en de openbare diensten financiert

Inkomsten en uitgaven, de financiële crisis.

3. Op naar andere vormen van belastingen

- Vermogensbelasting
- BTW
- Ecofiscaliteit

4. Voor een versterking van de strijd tegen fiscale fraude

Fraudebestrijding : doet men er echt iets aan ?
Wel en wee van de fiscale controle

5. Europese en internationale fiscaliteit

- Europese Concurrentie. Het Monti – rapport
- Oeso, de strijd tegen belastingparadijzen.
- Financiële Transactietaks (en Tobintaks)

6. Geen juiste fiscaliteit zonder kwaliteitsvolle administratie (Ism ACV Openbare Dienst)

7. Samenvatting van de belangrijkste antwoorden van het ACV over fiscaliteit

Inleiding

Fiscaliteit: waarover gaat het?

Stel je eens voor: een wereld zonder belastingen en zonder sociale bijdragen, waar onderwijs, gezondheidszorg en collectieve voorzieningen, openbaar vervoer, enz. niet meer gefinancierd worden door de collectiviteit, maar worden aangeboden tegen kostprijs. In zo'n wereld zou de toegang van alle burgers tot fundamentele openbare diensten als scholen of universiteiten, ziekenhuizen en kinderdagverblijven, infrastructuur en wegen, openbaar vervoer, onderzoek, cultuur en opleiding, sociale zekerheid, pensioenen, enz. niet meer gewaarborgd worden door de staat in naam van het algemeen belang.

Met de privatisering zou ook de ontwikkeling volgen van een geneeskunde, een onderwijs, een cultuur, enz. met twee snelheden, waar degelijke diensten enkel weggelegd zijn voor de rijken en hele bevolkingsgroepen aan hun lot worden overgelaten. Tegelijkertijd zou het voorbestaan van diensten voor zieken, ouderen, invaliden of werklozen niet meer verzekerd zijn.

Weinig burgers willen in zo'n fundamenteel ongelijke maatschappij leven, waar het ontbreken van solidariteit een deel van de burgers zou uitsluiten van basisdiensten (nu toegankelijk voor iedereen), elk collectief initiatief zou belemmeren en het saamhorigheidsgevoel zou bedreigen. Ook al wordt belasting niet graag gezien, toch blijkt ze dus onmisbaar voor de duurzame en solidaire ontwikkeling van onze samenlevingen.

Tijdens zijn laatste congres in oktober 2010 heeft het ACV zijn engagement ten aanzien van een solidaire visie op belasting bekragtigd. Omdat geen enkel samenlevingsproject om precieze fiscale voorstellen heen kan, heeft het ACV verschillende activiteitsresoluties geformuleerd die concrete contouren schetsen voor zijn wens van een sterke solidariteit. Deze brochure belicht de knelpunten uit deze visie die rechtvaardige fiscaliteit beoogt.

Volgens het ACV vervult fiscaliteit in de samenleving drie essentiële functies: de financiering van hoger beschreven essentiële openbare diensten (1), de eerlijke herverdeling van inkomsten en rijkdom (2) en de beïnvloeding van de keuzes van de burgers

(door bijvoorbeeld milieuvriendelijke gedrag aan te moedigen) (3).

In **hoofdstuk 1** wordt de herverdeling aangekaart. Alle herverdeelmechanismen van de verschillende soorten belasting (personenbelasting, vennootschapsbelasting, vermogensbelasting, belasting op roerende en onroerende vermogens) worden aangehaald, alsook de manier waarop de progressiviteit van belasting kan worden versterkt. Dat is een cruciaal punt, zowel om solidariteit te verzekeren als om belasting terug gerechtvaardigd te maken in de hoofden van de burgers.

Dat belasting slecht wordt onthaald bij zoveel burgers is wellicht omdat het gebrek aan transparantie van het fiscale systeem ze verhindert om deze herverdeelfunctie van fiscaliteit te zien, ook al is die reëel en broodnodig. Burgers voelen zich verre van gelijk voor de belasting en hebben dikwijls de indruk dat niet iedereen op dezelfde manier bijdraagt tot de financiering van collectieve diensten, en evenmin in verhouding met hun inkomen. Het zijn niet noodzakelijk de rijksten die de zwaarste lasten dragen. Vandaar het wijdverspreide gevoel van onrechtvaardigheid. Als antwoord daarop moet de progressiviteit van het hele fiscale systeem worden versterkt.

Hoofdstuk 2 gaat in op de ontvangsten en de uitgaven van de staat en toont hoe openbare diensten en de meeste activiteiten die onmisbaar zijn in ons dagelijks leven worden gefinancierd. De ontvangsten van de staat zijn grotendeels afkomstig van sociale bijdragen en directe (personenbelasting (PB), vennootschapsbelasting, onroerende voorheffing) en indirecte belastingen (BTW en accijnzen) en worden prioritair aangewend voor sociale uitgaven (staatsbijdrage aan de sociale zekerheid, pensioenen uit de overheidssector, hulp aan ouderen, gehandicapten, ...), onderwijs en uitgaven van gemeenten en provincies (politie, OCMW, infrastructuur, milieu, cultuur, ...).

Met de crisis van de overheidsfinanciën dreigt een andere grote post opnieuw aan belang te winnen: de betaling van de interessen van de overheidsschuld. In 2010 vertegenwoordigde deze post al meer dan 13% van de Belgische overheidsuitgaven. (De grafiek hieronder herneemt de verschillende categorieën van overheidsuitgaven en hun relatieve omvang voor 100 euro in 2010.)

**VOOR 100 EURO
BELGISCHE
OVERHEIDSUITGAVEN
IN 2010...**

Bron : ACV

In **hoofdstuk 3** wordt de balans opgemaakt van de « nieuwe belastinggrondslagen » en wordt het idee naar voren geschoven van een verschuiving van de fiscaliteit van inkomsten uit arbeid naar vermogen en/of naar milieu. In België, zoals in vele andere Europese landen, weegt fiscaliteit meer op inkomsten uit arbeid (via de sociale bijdragen en de PB) dan op vermogen en de inkomsten die dat genereert (aandelen, obligaties, dividenden,...). We weten dat het financiële patrimonium van de Belgen groot is. Overigens dreigt het te grote verschil in fiscale behandeling tussen arbeid en vermogen arbeid veel te kostelijk te maken.

Milieufiscaliteit zou de belastingdruk op arbeid ook kunnen verlichten, door het gedrag van burgers te sturen naar meer respect voor het milieu.

Zoals we vermeldden, is de straffeloosheid van grote, soms zeer omvangrijke fraudegevallen grotendeels verantwoordelijk voor het onrechtvaardigheidsgevoel van burgers ten aanzien van belasting. **Hoofdstuk 4** geeft de bedragen waarop deze heuse plaag naar schatting betrekking heeft. Hier valt veel te winnen voor de financiering van collectieve diensten.

Ook al is voorzichtigheid geboden zolang het moeilijk is de omvang van dit fenomeen precies te becijferen, toch kunnen we het bedrag dat jaarlijks aan de fiscus ontsnapt ramen op tussen 6 miljard en 30 miljard euro. Bij die eigenlijke fiscale fraude die erin bestaat

minder bij te dragen tot de financiering van openbare diensten moet de kapitaalvlucht worden gerekend of nog alle praktijken van fiscale spitsvondigheid via financiële of commerciële constructies waarmee op een legale manier rechtvaardige belasting kan worden ontlopen.

In de strijd tegen fiscale fraude is het tegelijk belangrijk om op Europees en internationaal niveau tot een regulering te komen (de Europese spaarrichtlijn heeft het voordeel om in het buitenland een niet bij de fiscus aangegeven rekening te hebben, sterk verminderd). In **hoofdstukken 5 en 6** worden respectievelijk alle maatregelen geanalyseerd die op Europees en internationaal niveau worden genomen om fiscale paradijzen te bestrijden en financiële transacties te reguleren, alsook alle bepalingen, human resources en technische middelen die aan de administratie moeten worden toegekend als hulp bij haar opdracht van fiscale controle.

Als samenvatting van de uitdagingen beschreven in vorige hoofdstukken wijst **hoofdstuk 7** op de ACV-actiepunten voor een rechtvaardige fiscaliteit op nationaal en internationaal niveau. Of het nu gaat om het strijden voor een betere progressiviteit van de belasting, het aantrekkelijker maken van gezinsfiscaliteit voor lage inkomens, het hervormen van de vennootschapsbelasting, het versterken van de administratie in haar strijd tegen fiscale en sociale fraude, het invoeren van meer groene fiscaliteit of de invoer van een taks op financiële transacties, het ACV strijdt op alle fronten, op alle machtsniveaus.

Hoofdstuk 1 : Voor een herverdelende fiscaliteit

Progressiviteit van de belastingen

a) Alle mogelijke inkomsten

Personenbelasting

De personenbelasting is een persoonlijke belasting die geheven wordt op alle inkomsten van het belastbare tijdperk. De fiscus maakt geen onderscheid meer naargelang de samenlevingsvorm. Of men gehuwd, ongehuwd of wettelijk samenwonend is maakt in de personenbelasting niets meer uit. Na een lange strijd heeft de regering moeten beslissen onder druk van het Grondwettelijk Hof om het bijzonder (negatieve) regime voor gehuwde werklozen af te schaffen.

De personenbelasting is een progressieve belasting. Hiermee streeft men het zogenaamde draagkrachtprijsprincipe na. Wie meer bezit kan ook hogere lasten dragen en levert een grotere bijdrage aan de gemeenschap waar hij deel van uit maakt.

Dat laatste is niet vanzelfsprekend. Progressiviteit en bijgevolg ook het draagkrachtbeginsel ligt onder vuur.

Het belastingtarief stijgt naargelang het belastbare inkomen groter wordt. Niet zo lang geleden echter werd het hoogste tarief verlaagd tot 50 %. In combinatie met de gescheiden berekening van inkomsten voor de gehuwden en de indexering van belasschalen daalde de belastingdruk. Maar dan vooral van de hoogste inkomens, vermits de hoogste belastingtarieven verdwenen en decumul ook voor hen het voordeeligste is.

Bovendien geeft niet iedere belastingplichtige zijn of haar inkomsten correct aan. Twee rondjes fiscale amnestiemaatregelen – voordelig voor de personen die hun geld hadden “gezwart” in plaats van hun belastingen correct aan te geven – versterken dat idee bij de correcte belastingbetalers. Nu we terug in moeilijke budgettaire tijden geraken zijn er opnieuw mensen opgestaan die voor fiscale amnestie pleiten.

Bepaalde inkomsten moeten ook niet worden aangegeven. Zij worden door de wet buiten het progressieve belastingssysteem gehouden. Het gaat dan bv om de roerende inkomsten. Met roerende inkomsten bedoelen we alle opbrengsten van roerend vermogen zoals vb renten, dividenden, interesten... Belastingplichtigen met een belangrijk roerend vermogen ontsnappen zo aan de progressiviteit.

Ook door het gewoon toepassen van de regels kan men het progressief stelsel vermijden en bv naar een ander belastingsstelsel overgaan waar een ander tarief geldt. Een typevoorbeeld is het onderbrengen, voornamelijk door zelfstandigen en vrije beroepen, van inkomsten die in de personenbelasting normaal progressief moeten belast worden, in de vennootschapsbelasting waar ze minder belast worden.

Het ACV denkt dat en een correcte aangifte en een versterking van de progressiviteit meer zoden aan de dijk zal brengen.

Maar wat is progressiviteit dan ?

Progressiviteit heeft als bedoeling dat de mensen die de meeste inkomsten hebben ook de meeste bijdragen betalen aan onze samenleving ; met andere woorden : progressiviteit betekent dat de gemiddelde belastingvoet stijgt met het inkomen.

Wat was de situatie in 2007 ? (cijfers Statbel)

België Inkomens- deciliën	Inkomen per jaar (in €),	% Totaal belastbaar netto inkomen	Totale belasting (in €)	In % belasting van de totaal betaalde belasting	Gemiddelde aanslagvoet (in %)
1	< 4.579	0,66 %	15.034	0 %	0
2	< 9.981	3,23 %	66.279.905	0,2 %	1,4
3	< 12.417	4,54 %	143.811.121	0,4 %	2,10
4	< 15.407	5,59 %	622.677.356	1,8 %	7,5
5	< 18.833	6,90 %	1.278.031.861	3,7 %	12,5
6	< 22.558	8,32%	2.222.581.177	6,4 %	18
7	< 27.405	9,99 %	3.118.419.961	9,0 %	21
8	< 35.495	12,5 %	4.467.306.295	12,9 %	24
9	< 50.046	16,86 %	6.825.777.153	19,7 %	27,2
10	> 50.046	31,85 %	15.969.485.194	46,0 %	33,6

Dit soort cijfers moet men altijd voorzichtig benaderen (zie hoger), maar als de hoogste 10 % van de inkomens samen 31,85 % van de inkomsten aangeeft dan zijn dat allemaal mensen die alleen of samen meer dan € 50.046 verdienen, na sociale afhoudingen en alerhande toegelaten aftrekken op het inkomen.

Indien iemand met een inkomen van € 60.000 euro netto belastbaar belastingen betaalt dan gaat daar met een gemiddelde aanslag van 33,6 % ongeveer € 20.000 op aan belastingen.

Hij behoudt in centen uitgedrukt dat jaar ongeveer € 40.000 euro.

Indien iemand 26.000 euro verdient na sociale zekerheidsafhoudingen zit men in het zevende deciel, dan bevindt men zich in een groep die bijna 10 % van het totale belastbare netto - inkomen aangeeft. Maar dan moet men gemiddeld € 5.460 aan belastingen afdragen. Men houdt ruwweg 20.000 euro over.

Als iemand na sociale zekerheidsafhoudingen 15.500 euro verdient zit men in het vijfde deciel. Men geeft 6,9 % van het totale netto - inkomen aan. Men betaalt € 1937 euro belastingen, en houdt € 13.563 over.

De persoon in het eerste voorbeeld draagt 1/3 van zijn inkomen af aan belastingen, de persoon in het tweede voorbeeld 1/5, in het derde voorbeeld 1/8. Maar de persoon in het eerste voorbeeld houdt dubbel zoveel over dan de persoon in het tweede voorbeeld, en die houdt dan weer 40 % meer over dan de man in het laatste voorbeeld.

De rijkste inwoners kunnen meer hebben, en hebben bredere financiële schouders. Daarom moet de rijkdom via de fiscaliteit beter verdeeld worden, zodat de welvaart beter onder alle inkomens wordt verdeeld.

Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting is ook een belasting op het vermogen. Ze belast immers de winsten van een vennootschap. In 2002 werd een grondige hervorming van de vennootschapsbelasting doorgevoerd. Het belastingniveau zakte drastisch, van 40,2 % (39 % verhoogd met een aanvullende crisisbijdrage van 3 %) naar 33,99 % (33% verhoogd met een aanvullende crisisbijdrage van 3 %).

Met de nodige omzichtigheid kan men zeggen dat dit de begroting niet in gevaar heeft gebracht.

Met de notionele interestafrek vond ondertussen alweer een nieuwe verlaging plaats, dit terwijl België al geen hoogvlieger is in het belasten van vermogen.

De notionele interestafrek is een aftrek die een bedrijf krijgt wanneer het zijn eigen vermogen gebruikt voor investeringen en dus niet gaat lenen om investeringen te financieren. Jaarlijks zal een bedrijf een fictieve kost (ongeveer 3 % van het eigen vermogen) kunnen aftrekken van zijn belastingsgrondslag.

Een bedrijf ziet het tarief van zijn belastingen daardoor zakken van ongeveer 33,99 % (het tarief) tot een effectief tarief van ongeveer 25 %

De vennootschapsbelasting is verwikkeld in een race to the bottom. Na de Europese uitbreiding werden we in hoog tempo geconfronteerd met landen die de vennootschapsbelasting verlaagden. Zo verzeilden we snel in een spiraal van fiscale concurrentie. Als de belasting in de Oeso – landen in 2005 29,2 % bedraagt, zit België met zijn reëel tarief daarboven, maar nog ver onder landen zoals de Verenigde Staten van Amerika (39,3 %).

Met zijn tarief na notionele interestafrek en andere aftrekken zit België daar echter ver onder.

Notionele interest : een fictieve interest met een fictief rendement ?

Fiscale concurrentie is geen oplossing om onze concurrentiepositie te versterken. De notionele interest werd voorgesteld om de allang verguisde coördinatiecentra te vervangen. Maar deze maatregel in de vennootschapsbelasting kost de schatkist veel geld, en biedt weinig garanties om

1. bedrijven te laten investeren in België
2. nieuwe bedrijven aan te trekken.
3. voldoende inkomsten voor de staat te garanderen

Fiscalisten en administratie hebben er voor gewaarschuwd dat dit systeem niet vrij van misbruiken is.

Bij het ontstaan zette het ACV al kanttekeningen bij kostprijs en efficiëntie van dergelijke maatregel. Vanaf het begin leek het duidelijk dat dit niets was voor arbeidsintensieve bedrijven, maar eerder voor kapitaalintensieve bedrijven. Ook was het maar de vraag of er al veel bijkomende investeringen zouden aangetrokken worden.

De Nationale bank onderstreepte onze vrees al snel. De impact van tewerkstelling is beperkt : men houdt voor dat er bij budgettaire neutraliteit een goede 3000 banen gecreëerd werden.

De vennootschappen hebben wel daarvoor een budgetair voordeel tot € 700 miljoen netto gekregen (bijna 10 miljard bruto).

Deze banen worden erg duur betaald. Ook heeft men maatregelen moeten nemen om de kost van de notionele interest te beperken en de administratie heeft ook maatregelen genomen om te vermijden dat de notionele interest door bedrijven fictief wordt opgeblazen.

Terugverdieneffecten van een hervorming van de vennootschapsbelasting.

Bij de vennootschapsbelasting zijn de terugverdieneffecten bijzonder moeilijk vooraf te bepalen. Ze hangen af van wat de hervorming juist inhoudt. Sommigen maken van deze onzekerheid gebruik om te doen geloven dat een verlaging van de vennootschapsbelasting automatisch gecompenseerd wordt.

Laten we er enkele studies op naderijken.

1. De hervorming van 2002, die door het Rekenhof werd geëvalueerd, was eerder budgettaar neutraal. Het belastingtarief werd verlaagd van 40,17 % naar 33,99 %, maar de belastinggrondslag werd verruimd, voornamelijk door de twee compenserende maatregelen, nl. de spreiding van de afschrijvingen en de wijziging aan de belasting op de door ondernemingen ontvangen dividenden. Toch heerst er grote onzekerheid over de reële impact van de hervorming. De onzekerheid wordt becijferd op 700 miljoen euro, zowel in min als in plus; uiteindelijk heeft de hervorming misschien 150 miljoen gekost of er misschien 500 miljoen opgeleverd.
2. De maatregel tot invoering van de notionele interest wordt niet gecompenseerd in de begroting. Het enige terugverdieneffect kan komen uit de toename van investeringen, werkgelegenheid, ... in dit verband doen de meest diverse ramingen de ronden.

De meest optimistische raming geeft aan dat we ons zonder verlaging van de vennootschapsbelasting in België aan een verlies van 1.700 – 9.000 banen mogen verwachten. Indien België de belasting zou verlagen van 34 naar 25 % zou dit 90.000 banen extra kunnen opleveren. Deze berekeningen berusten op verschillende veronderstellingen die niet veel met de realiteit te maken hebben : De andere landen volgen de neerwaartse beweging van de lasten op winst niet. De fysieke, materiële investeringen zijn even mobiel als de financiële investeringen. Plaatselijke ondernemingen reageren als multinationals ; de financiering van de maatregel is automatisch.

In 2004 schatte het Planbureau dat een verhoging van de vennootschapsbelasting met 1,5 miljard euro zou kunnen resulteren in het verlies van 6.000 banen. Aan de hand van de gebruikte methodes kan ook de omgekeerde redenering gevuld worden : een vermindering van 1,5 miljard kan leiden tot 6.000 banen. Als men het bedrag van de verminderingen in de twee studies gelijk maakt, dan komt men uit op 8.000 banen voor tweeduizend miljard euro, een heel hoog kostenplaatje dus.

Het verschil tussen beide evaluaties, uitgedrukt in impact op de werkgelegenheid gaat van 1 tot 10, wat duidt op de statistische kwetsbaarheid van ramingen.

Dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten ?

Deze vraag wordt in de discussie over de vennootschapsbelasting zelden gesteld.

België aantrekkelijker maken voor investeerders is zeer vaak het leitmotif. Klassieke ingrediënten van dit discours zijn het uitdelen van fiscale snoepjes en het werken op het fiscaal tarief, bv door nieuwe verlagingen voor te stellen. Dit recept roept echter

- Ethische vragen op. Kan men de vennootschapsbelasting blijven gebruiken om investeren in België gemakkelijker te maken ? Niet onvoorwaardelijk. De vennootschapsbelasting, die al relatief minder aanbrengt aan beschikbare middelen, zal op termijn helemaal geen rol spelen in het aanbrengen van inkomsten voor de staat en ook geen herverdelende rol meer spelen.
- Technische vragen. Iedere hervorming moet in overeenstemming worden gebracht met Europees Recht. Men mag de bestaande codes van de Oeso inzake schadelijke belastingsconcurrentie niet schenden. Men moet eveneens de bevoegdheden afgesproken in de dubbelbelastingverdragen respecteren en de hervorming moet technisch haalbaar zijn.

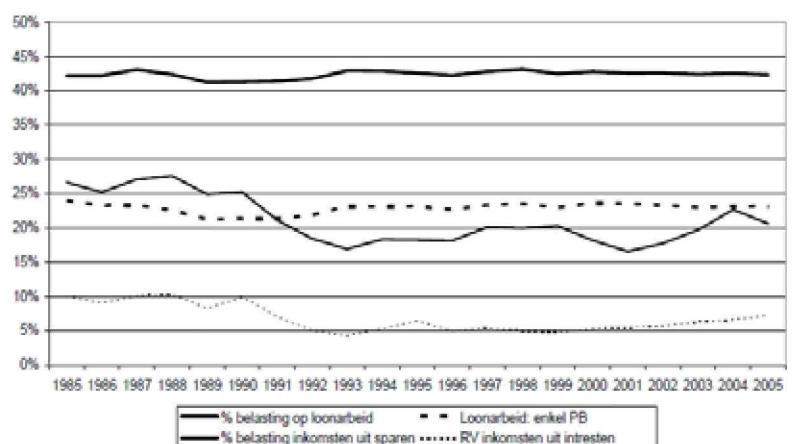
loon zeer hoog blijft.

Maar een belastingplichtige moet niet alleen loonbelasting betalen. Er zijn ook andere inkomsten (onroerend, uit vermogen, verbruik...) waarop diverse belastingen op vermogen, roerende voorheffing enzovoort worden geheven.

Aangezien de impliciete belasting op loon rond de 42 % schommelt, en dit een zware last is voor de arbeid in België, loont het de moeite om naar de impliciete belasting van andere inkomens te gaan kijken.

En dan krijg je op macroniveau het volgende :

Belasting op inkomsten uit arbeid en inkomsten uit kapitaal
Macro-economische benadering

Bron: FOD Financiën - Studiedienst

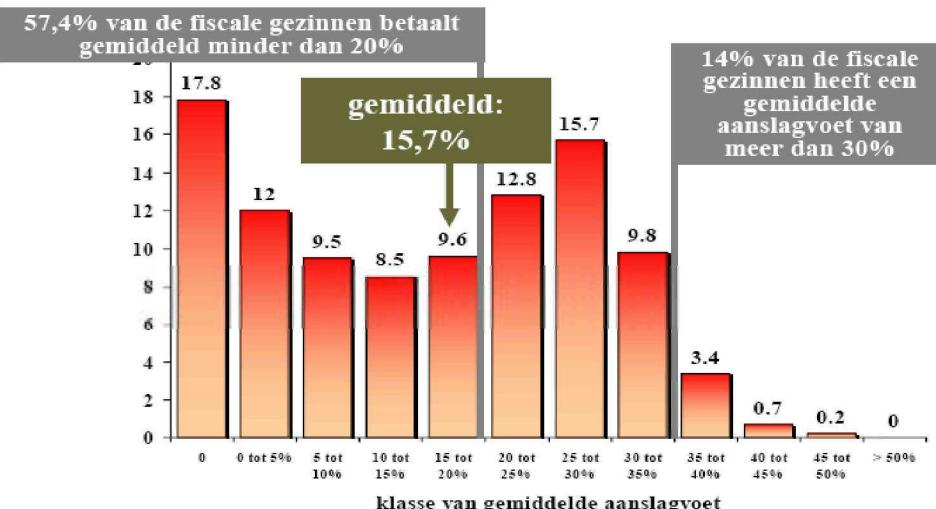
Vermogensbelastingen allerlei, roerend en onroerend.

Impliciete aanslagvoeten wijzen erop dat loonbelasting in België zeer hoog is. *De impliciete aanslagvoet is het belastingtarief dat geldt op alle betalingen van loon samengenomen (inclusief sociale zekerheidsbijdragen, zowel werkgeversbijdragen als werkneemersbijdragen). Een impliciete aanslagvoet is niet hetzelfde als een gemiddelde aanslagvoet. Een impliciete aanslagvoet wordt in gelijke mate uitgesmeerd over alle belastingplichtigen, en maakt dus geen verschil tussen belastingplichtigen. Het zegt vooral iets over de totale belastingdruk. De gemiddelde aanslagvoet toont aan welke en hoeveel belastingplichtigen op hun loon de meeste belastingen, minder of de minste betalen, evenals het belastingtarief. En zegt dus eerder iets over welke schouders de zwaarste lasten dragen.*

Doorheen de jaren 2000-2006 zakt die impliciete aanslagvoet wel ongeveer 0,8 %(impact laatste belastinghervorming), maar aangezien personenbelasting een duidelijke rol speelt in de totale belastingkoek, geeft dit toch wel aan dat de totale belastingdruk op

Dat er iets mis is, is wel duidelijk. In de personenbelasting kan je dat goed afmeten aan de gemiddelde aanslagvoet. Die wordt dus vooral berekend op basis van loon.

De gemiddelde aanslagvoet toont bovendien aan dat de fiscale last slecht is verdeeld. De mensen die veel geld verdienen, geven dat vaak niet aan in de personenbelasting. Immers, zoals we al eerder aantonen, heeft 20 % van de Belgen 50 % van de inkomsten. Toch heeft in de personenbelasting slechts 14 % een aanslagvoet hoger dan 30 %. Dit rijmt niet met elkaar. Het lijkt duidelijk dat de meest verdienende Belgen een reeks inkomsten uit de personenbelasting hebben doen verdwijnen door bijvoorbeeld ze in een vennootschap te stoppen en zo in de vennootschapsbelasting aan te geven, of roerende inkomsten enkel aan de bevrijdende roerende voorheffing te laten beladen. Vermits de belastingen die buiten de loonbelasting worden geheven lager zijn (en niet progressief), is er geen progressiviteit hier, met andere woorden dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten niet meer.

Bron: André Decoster

Bovendien worden de meerwaarden van investeringen vaak niet belast. Ook daardoor zal een groot gedeelte van de inkomsten die gemaakt worden door investeringen zelf ontsnappen aan belastingheffing.

Vergelijken mag

Als België hoge lasten op arbeid heeft dan kan men dat afwegen tegen de lasten op vermogen en de lasten op consumptie.

De lasten op arbeid zijn iets hoger dan in de rest van Europa. Op consumptie zijn de belastingen echter eerder gemiddeld te noemen. Het BTW - tarief van 21 % dat we kennen is iets hoger dan het gemiddelde in West – Europa, maar we belasten niet alles in België : de belastingbasis van BTW is redelijk beperkt. Het leeuwendeel van de vermogensbelasting is de vennootschapsbelasting. Dat hebben we eerder al apart besproken. Ook daar scoren we eerder gemiddeld. Met een effectief tarief van 26 % horen we thuis net na Frankrijk, op dezelfde hoogte dan Italië, maar bijvoorbeeld ruim voor Duitsland (32 %).

De belasting globaal op vermogen en vermogenswinsten is een ander beestje. Eigenlijk is die belasting zeer heterogeen. Sommige elementen worden afdoende belast zodat het gemiddelde echt in de buurt van het EU – gemiddelde ligt. Maar men moet rekening houden met de grillige vorm van sommige belastingen, en dat in enkele gevallen de belasting uitzonderlijk laag lijkt. Mooi voorbeeld zijn de belastingen op dividenden. Volgens de Oeso is het Belgische tarief van 15 % wel erg laag. In Frankrijk bijvoorbeeld wordt aan 32,7 % belast, Duitsland 26 % en Nederland 25 %.

b) gezinnen, huwelijksquotiënt, vermogens, successie

De mooiste voorbeelden van slechte voorbeelden kan men soms in het leven van alledag vinden. Om de financiële draagkracht van gezinnen waarvan slechts één partner inkomen heeft te ondersteunen kent men een bedrag toe aan de andere partner die daar fictief op wordt belast, alsof het zijn of haar eigen inkomen was. Dat inkomen wordt dan niet meer bij de eerste partner belast. Maar waarom is dat bedrag afhankelijk van de hoogte van het beroepsinkomen van de andere partner ? Als men dat bedrag forfaitair zou maken heeft iedereen eenzelfde voordeel. En dus zal de minder rijke iets meer krijgen, en de rijkere iets minder. En zo zal ook dat voordeel een progressief effect hebben.

De vermogens worden vaak niet opgemaakt, maar doorgegeven. Dit luik van belastingen is eigenlijk regionale bevoegdheid. Successierechten zijn een volledige gewestelijke bevoegdheid.

Daar is ondertussen al veel rond gebeurd. De Vlaamse overheid is het actiefste hier rond geweest. . In de rechte lijn zijn schenkingsrechten laag. Dat gaat met schijven waarbij de laagste schijf voor kinderen die van hun ouders erven 3 % betalen. Voor "broers en zussen" begint dat met 30 %, voor "anderen" met 45 %.

In Wallonië heeft men de hoogste tarieven voor "anderen" verhoogd. In Brussel werden er meer tarieven ingevoerd voor "broers en zussen", en minder voor "anderen" en in rechte lijn.

Eigenlijk kan men zo vreemde effecten krijgen al naargelang iemand in Vlaanderen Wallonië of Brus-

sel verblijft. Het zal altijd een verschillend effect voor een erfenis hebben. Dit lijkt een beetje oneerlijk, want het vermogen is steeds hetzelfde.

De grootste verschillen vind je natuurlijk bij de grootste erfenissen. Maar daarnaast heeft men de schenkingsrechten ook geregionaliseerd. En dan iemand met een goede planning kan ook door te schenken erfenisrechten vermijden voor roerende goederen die aan "anderen" worden overgelaten. De schenkingsrechten zijn immers van die aard dat men voordeilig (3 à 7 %) definitief kan overmaken aan anderen. En dan moeten er nooit meer schenkingsrechten of erfenisrechten betaald worden.

c) Hoe de progressiviteit versterken?

Iedereen betaalt belastingen maar de lasten zijn niet eerlijk verdeeld. In België worden, meer dan in andere landen, inkomsten uit arbeid, relatief zwaarder belast dan inkomsten uit vermogen, wat de progressiviteit ondermijnt. Overigens maakt de vele fiscale aftrek mogelijkheden fiscaliteit op de personenbelasting minder progressief en gunstiger voor hoge inkomens.

Arbeid relatief zwaarder belast dan vermogen

Met belastingen op vermogen die zorgen voor een beetje meer dan 1% van het nationaal inkomen (bbp), situeert België zich duidelijk onder het Europese gemiddelde van 2%. In het Verenigd Koninkrijk en Duitsland is de belastingdruk op roerende inkomens haast twee keer groter dan in België, terwijl hij in Frankrijk zelfs 2,5 keer groter is. In Nederland is de belastingdruk op roerende inkomens ook haast twee keer groter dan in België.

Naast die zwakke fiscale druk kan vermogen genieten van andere voorkeurbehandelingen. Dankzij de fiscale amnestie waartoe het kabinet Reynders besloot, kon veel onwettig naar het buitenland versluisd vermogen om belasting te ontwijken wettig terugkeren naar België. De eigenaars hebben veel minder belastingen moeten betalen op dat vermogen dan als ze het in België hadden gelaten. Net wat hun bedoeling was, dus.

Het idee van een belasting op vermogen

Om al die redenen steunt het ACV de invoer van een belasting op vermogen. Grote vermogens zouden een grotere bijdrage leveren dan wat ze momenteel doen, via een progressieve belasting op vermogen en een betere belasting van het financiële vermogen. Deze maatregelen zouden zorgen voor een betere herverdeling van de belastingen volgens de draagkracht en lagere lasten op arbeid.

Voorafgaand aan die belasting op vermogen eist het ACV het opheffen van het fiscaal bankgeheim. De recent (in mei 2011) door het Belgische parlement gestemde wettekst hierover is een bemoedigende, maar slechts eerste, stap. Dankzij een vermogenskader zouden belastingen rechtvaardiger kunnen worden geïnd.

De progressiviteit van belasting op inkomen vergroten

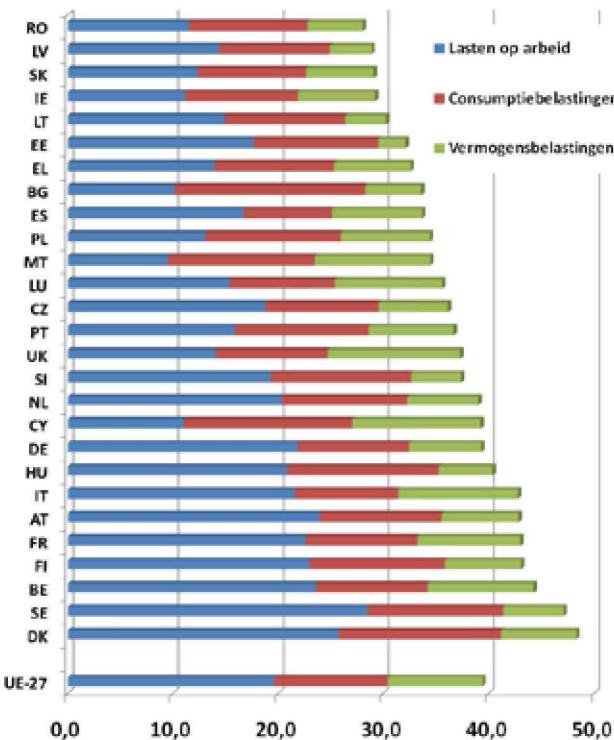
Sinds de jaren 1980 ontwikkelde zich in België een minder progressieve fiscaliteit die gunstiger is voor hoge inkomens, met name met de verdwijning van de hoogste belastingsschijf op inkomen. Ook de vele vormen van fiscale aftrek zijn een echt probleem. Meerdere studies hebben aangetoond dat deze aftrek mogelijkheden vooral voordelig zijn voor de hogere inkomens. Niet alleen omdat de afgetrokken bedragen natuurlijk veel hoger zijn, maar ook omdat de begunstigden van deze inkomens bovendien weten hoe ze die overvloed aan aftrek mogelijkheden het best kunnen aanwenden.

Een recente studie van de Europese Commissie maakt een vergelijking mogelijk van de hoogte van belastingtarieven van de verschillende landen van de Europese Unie. Daarin staat België bij de landen waar arbeid zwaarder wordt belast dan vermogen (vgl. de grafiek hieronder die de verdeling van de verschillende soorten belastingen per land weergeeft). In tegenstelling tot de sterke belastingdruk op arbeid, is de belastingdruk op vermogen (zoals bedrijfswinst) eerder zwak in België.

La plupart des incitants fiscaux actuels se justifient certainement, mais ils ne bénéficient pas tous aux personnes qui en ont besoin.

**Verschillende belastingen in de Europese Unie in 2008
(% van BBP)**

De meeste huidige fiscale stimulansen zijn zeker gerechtvaardigd, maar komen niet allemaal ten goede aan de personen die ze nodig hebben.

Door ze in drie categorieën onder te brengen, zou je dit risico kunnen vermijden:

- een categorie onroerende goederen en langetermijnsparen;
- een categorie sociale uitgaven en diensten aan personen;
- een categorie milieu.

De groepering van deze aftrekbaarheden zal de uniformiteit en de gelijkheid versterken.

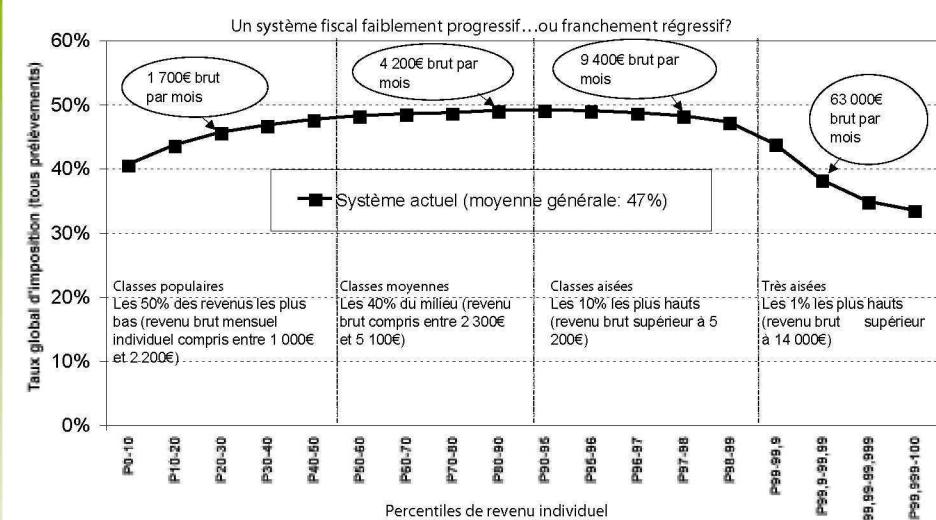
De hogere inkomen hebben nog manieren om van voorkeurbehandelingen te genieten. Niet alleen werden de hoogste belastingtarieven in de personenbelasting verminderd, maar ook komt de fiscale verjaringstermijn van maximum zeven jaar voor een slimme belastingplichtige neer op een permanente amnestie....

Die achteruitgang van de progressiviteit is des te jammer omdat de belasting op inkomen net geacht wordt de meest progressieve en solidaire belasting te zijn. Dat is niet specifiek voor België, maar ook voor buurlanden als Frankrijk (*zie kader*).

Een fiscale revolutie om het verlies aan progressiviteit van het Franse fiscale systeem te counteren?

In een recent werkstuk tonen drie Franse economen aan dat de directe belastingen op inkomen slechts voor de "volksklasse" en de "middenklasse" licht progressief zijn (90% van de Fransen), maar ronduit regressief blijken voor de «gegoede en zeer gegoede klasse» – in het bijzonder voor de 1% rijkste mensen (500.000 Fransen). Grafiek 1 uit dit werk toont dat hoe hoger men stijgt op de inkomenladder, hoe lager het belastingtarief is. «Alle heffingen samengenomen zijn de belastingtarieven voor de meest bescheiden huishoudens hoger en worden ze lager voor de rijksten». De auteurs zeggen zelf verrast te zijn door de omvang van die omgekeerde herverdeling.

Origineel initiatief: op een internetsite kan iedereen in realtime de economische, sociale en budgettaire impact berekenen van een grootschalige fiscale hervorming (de snelle en precieze fiscale simulaties zijn mogelijk dankzij een ultragedocumenteerde bestand van 800.000 virtuele individuen die representatief zijn voor de samenleving). Elke burger kan zo minister van begroting spelen en de gevolgen bestuderen van een wijziging van de sleutelparameters van het huidige fiscale systeem voor de inkomen van de Fransen, voor de ongelijkheid en voor het begrotingsevenwicht». We wachten op een gelijkaardig initiatief in België.

Origineel initiatief: op een internetsite kan iedereen in realtime de economische, sociale en budgettaire impact berekenen van een grootschalige fiscale hervorming (de snelle en precieze fiscale simulaties zijn mogelijk dankzij een ultragedocumenteerde bestand van 800.000 virtuele individuen die representatief zijn voor de samenleving). Elke burger kan zo minister van begroting spelen en de gevolgen bestuderen van een wijziging van de sleutelparameters van het huidige fiscale systeem voor de inkomen van de Fransen, voor de ongelijkheid en voor het begrotingsevenwicht». We wachten op een gelijkaardig initiatief in België.

teerd bestand van 800.000 virtuele individuen die representatief zijn voor de samenleving). Elke burger kan zo minister van begroting spelen en de gevolgen bestuderen van een wijziging van de sleutelparameters van het huidige fiscale systeem voor de inkomen van de Fransen, voor de ongelijkheid en voor het begrotingsevenwicht». We wachten op een gelijkaardig initiatief in België.

Hoofdstuk 2: Voor een fiscaliteit die de sociale zekerheid en de openbare diensten financiert

zoals we in het vorige hoofdstuk zagen, dienen belastingen om activiteiten te financieren die onontbeerlijk zijn in ons dagelijks leven. Dankzij belastingen kan de staat talrijke collectieve diensten (zoals gezondheidszorg, pensioenen, infrastructuur, onderwijs, cultuur, enz.) financieren, die essentiële uitgaven vormen.

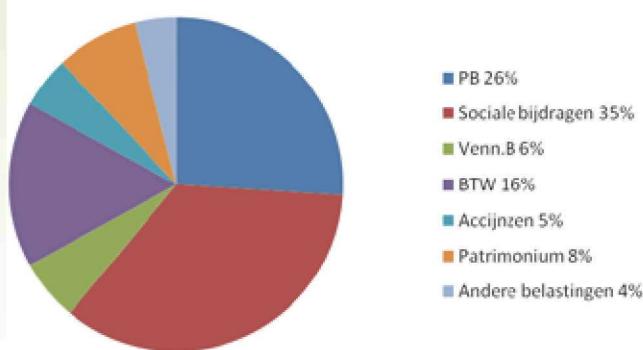

Om die collectieve uitgaven te kunnen doen, ontvangt de staat geld via verschillende bronnen. Hoe evolueren die? Is hun verdeling rechtvaardig? Volstaan ze voor de toekomstige behoeften gelinkt aan de veroudering van de bevolking en de uitdaging van de rechtvaardige transitie naar een duurzame economie, terwijl ook het tekort aan overheidsfinanciën wordt aangevuld?

Het huidige hoofdstuk tracht een antwoord te geven op deze cruciale vragen via een inventaris van staatsontvangsten en -uitgaven in 2010 en buigt zich nadien over de gevolgen van de crisis van de overheidsfinanciën veroorzaakt door de internationale financiële crisis van 2008.

Wat zijn de inkomsten van de staat?

De belangrijkste bronnen van de inkomsten van de Staat(2009)

Bron ACV

Dankzij een groei van **4,5%** in 2010 is het aandeel van de fiscale en parafiscale inkomsten van de staat toegenomen: voortaan zijn ze goed voor **43,3%** van het bbp (zie tabel hierboven).

Een blik op de verdeling van deze ontvangsten leert ons dat de inkomsten uit arbeid (personenbelasting en sociale bijdragen) alleen al goed zijn voor 25,9% van het bbp, terwijl de vennootschapsbelasting nauwelijks **2,8%** vertegenwoordigt. Beter nog: als we het aandeel van vennootschapsbelasting en vermogensbelasting (**3,6%**) samentellen, krijgen we een relatief aandeel van de belasting op arbeid dat vier keer hoger ligt dan het aandeel van de belasting van inkomsten uit vermogen (zie grafiek hierboven). Bovendien is dit relatieve aandeel tussen 2006 en 2010 toegenomen, terwijl dat van de vennootschapsbelasting en van de belastingen op vermogensinkomsten afnam.

Dat is een paradoxale evolutie, als men weet dat het loonaandeel in de geproduceerde totale rijkdom van een land (bbp) de laatste drie decennia bleef dalen ten voordele van het vermogen. Tegelijkertijd bleven de financiële vermogens van particulieren (d.w.z. geld, vastrentende effecten, aandelen, obligaties of aandelen in instellingen voor collectieve belegging (ICB, enz.) het goed doen.

Volgens het jaarverslag van de NBB is het uitstaand bedrag van financiële activa van particulieren zo gegroeid van 873 miljard eind 2009 naar **909 miljard euro** eind september 2010. Tel daarbij de **1.075 miljard euro** van het gebouwenpatrimonium en het totale vermogen van de Belgen bedraagt bijna 2000 miljard euro in 2010 (te vergelijken met de 351 miljard van het bbp).

TABEL 15 OVERHEIDSONTVANGSTEN⁽¹⁾
(in % bbp)

	2006	2007	2008	2009	2010 r
Fiscale en parafiscale ontvangsten	43,8	43,2	43,7	42,9	43,3
Heffingen die in hoofdzaak van toepassing zijn op de inkomens uit arbeid	25,2	25,1	25,8	26,0	25,9
Personenbelasting ⁽²⁾	11,4	11,2	11,6	11,2	11,4
Sociale bijdragen ⁽³⁾	13,8	13,9	14,2	14,7	14,5
Belastingen op de vennootschapswinsten ⁽⁴⁾	3,6	3,5	3,4	2,5	2,8
Heffingen op de overige inkomens en op het vermogen ⁽⁵⁾ ...	3,8	3,7	3,7	3,5	3,6
Belastingen op goederen en diensten	11,3	10,9	10,8	10,8	11,0
waarvan:					
Btw	7,0	7,0	6,9	6,8	7,0
Accijnzen	2,2	2,2	2,0	2,1	2,1
Niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten ⁽⁶⁾	5,0	4,8	5,1	5,3	5,5
Totale ontvangsten	48,8	48,1	48,8	48,1	48,8

Bron : Jaarverslag 2010 van de Nationale bank van België (NBB)

Een deel van de uitleg voor die relatieve zwakte van fiscale inkomsten uit vermogen zit wellicht in het feit dat de inkomsten uit vermogen mobieler zijn en steeds gemakkelijker, wettelijk of niet, belastingen kunnen ontlopen. Volgens een schatting van de NBB zou meer dan een kwart van het Belgische financiële vermogen in het buitenland zitten en zo ontsnappen aan de Belgische roerende voorheffing.

Zelfs als ze niet vlakweg ontsnappen aan belasting, worden inkomsten uit vermogen belast tegen gemiddeld minder hoge belastingtarieven dan die toegepast op inkomens uit arbeid. De staat loopt zo ieder jaar enkele miljarden euro mis, door de zeer gunstige behandeling van inkomen uit vermogen: bevrijdende voorheffing tegen 15%, fiscale vrijstelling van de roerende en onroerende meerwaarden en andere fiscale vrijstellingen,

of ze nu « sociaal » zijn (zoals pensioensparen) of « economisch » (zoals bijvoorbeeld tak 23). Een nieuw evenwicht tussen belasting op vermogen en op arbeid is dus nodig.

Laten we ons nu richten op een derde inkomstenbron voor de staat. Na de afhoudingen op arbeidsinkomen zijn indirekte belastingen op goederen en diensten (btw, accijnzen,...) de tweede grootste bron van staatsinkomsten. Hun aandeel in het bbp is nog lichtjes toegenomen in 2010, door het herstel van de privéconsumptie tot 11% van het bbp.

Onder invloed van de betalingen uitgevoerd door de financiële instellingen heeft de niet-fiscale en niet-parafiscale inkomstenpost in 2010 haar aandeel in bbp vergroot tot 5,5%. Die bijdrage vormt een rechtvaardige terugkeer van staatstussenkomsten ten gunste van het financieel systeem.

Voornaamste staatsuitgaven

TABEL 19 GECORRIGEerde PRIMAIRE UITGAVEN PER DEELSECTOR VAN DE OVERHEID⁽¹⁾⁽²⁾

(gedefleerd aan de hand van de HICP; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2005	2007	2008	2009	2010 r	Gemiddelde 1999-2010 r	p.m. 2010 r in % bbp ⁽³⁾
Entiteit I	1,7	3,4	3,4	4,3	3,8	2,8	30,6
Federale overheid	2,0	4,3	4,7	4,0	3,4	2,7	9,1
Sociale zekerheid	1,6	3,0	2,8	4,4	4,0	2,9	21,4
Entiteit II	2,4	0,8	2,3	3,5	1,5	2,7	19,4
Gemeenschappen en gewesten	2,7	1,5	2,6	3,8	1,2	2,6	12,3
Lokale overheid	2,0	-0,1	1,8	3,1	2,1	3,0	7,1

Bronnen: ADSRI, INR, NBB.

(1) De uitgaven van de doelsectoren van de overheid omvatten niet de overdrachten die ze onderling verrichten.

(2) Reële groei gecorrigeerd voor de invloed van de conjuncturele, niet-recurrente of budgettaar neutrale factoren en voor de indexeringseffecten.

(3) Geconsolideerde gegevens, niet gecorrigeerd en niet gedefleerd.

Doordat de conjunctuur in 2010 gunstiger was dan verwacht, konden de primaire uitgaven van overheidsadministraties (d.w.z. alle uitgaven behalve rentelasten) weer onder de 50% van het bbp worden gebracht. Na het sterk oprukken van de primaire uitgaven in 2009 kon zo de noodzaak om ze terug te dringen, worden ingelost, met name dankzij een vermindering van de uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid.

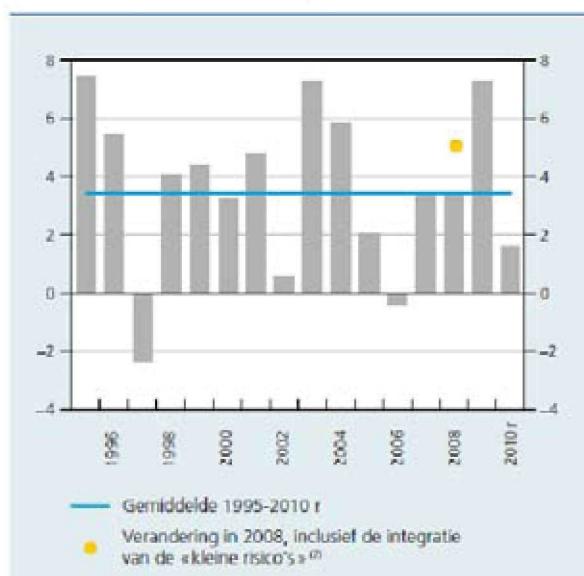
Als men echter een idee wil krijgen van de fundamentele tendens van het beleid dat de overheid nastreeft en van de werkelijke evolutie van de voornaamste uitgavenposten van entiteiten I en II, is het gepast de groei van de invloed van deze conjuncturele factoren te corrigeren.

Men krijgt dan een genuanceerd beeld van de evolutie van de primaire uitgaven: de uitgaven van de Gemeenschappen, Gewesten en lokale overheden (entiteit II) konden aanzienlijk worden beknot (+1,5%), maar dat geldt niet voor de uitgaven van de federale overheid en de sociale zekerheid (entiteit I) die toenemen met 3,8%. Het contrast tussen de evolutie van de uitgaven van de twee entiteiten komt nog duidelijker tot uiting in een vergelijking van gemiddelde evoluties van het laatste decennium (zie tabel hierboven).

In tegenstelling tot wat men zou denken, is de sterke groei in reële termen van sociale zekerheidsuitgaven (een van de grootste uitgavenposten die 21,4% van het bbp bedraagt) niet te wijten aan een ongecontroleerde evolutie van de gezondheidszorg. De groei van de belangrijkste component van de sociale

GRAFIK 51 OVERHEIDSUITGAVEN VOOR GEZONDHEIDSZORG⁽¹⁾

(gedefleerd aan de hand van de HICP; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

Bronnen: INR, NBB.

(1) Overheidsuitgaven voor gezondheidszorg, niet uitzondering van de ziekte- en invaliditeitsuitkeringen, de uitkeringen aan gehandicapten, de overdrachten aan de instellingen voor gehandicaptenzorg, alsook de zorgverzekeringsuitgaven.

(2) De verzekering tegen «kleine risico's» inzake gezondheidszorg voor zelfstandigen is in 2008 verplicht geworden en heeft zowel de door de sociale zekerheid gebrachte bijdragen als haar uitgaven verhoogd.

zekerheid bleek daarentegen duidelijk gematigder dan de vorige jaren (+1,6%). Men moet het evenmin zoeken bij de uitgaven voor pensioenen, want de stijging daarvan vertraagde in 2010 fors.

De oorzaak zou eerder zijn de enorme toename van vergoedingen gestort door het RIZIV alsook van subsidies aan de bedrijven (voornamelijk door de uitgaven gelinkt aan dienstencheques).

Tot slot heeft de voortdurende daling van de rentevoeten bijgedragen tot een voortdurende vermindering van de rentelasten: van 11,6% van het bbp in 1990 naar 3,4% in 2010. Dat is natuurlijk te wijten aan de historisch lage rentevoeten.

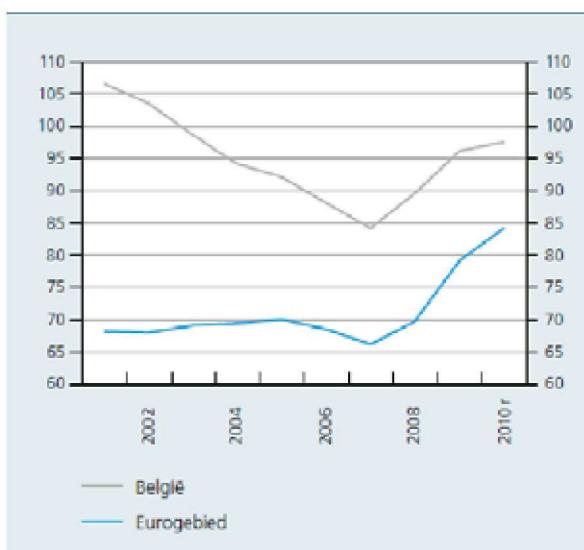
Er moet worden gevreesd dat dit buitengewoon gunstig klimaat inzake rentevoeten de komende jaren niet zal blijven duren. Als een direct gevolg van de financiële crisis in 2008 zou de crisis van de staatschulden in Europa moeten bijdragen tot een nieuwe stijging van de rentevoeten en van de rentelasten van de staat.

crisis van de overheidsfinanciën

GRAFIEK 55

GECONSOLIDEERDE BROTOSCHULD VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID IN BELGIË EN IN HET EUROGEBIED
(in % bbp)

Bron : Jaarverslag 2010 van de Nationale bank van België (NBB).

De conjuncturopleving die België de mogelijkheid geeft om betere prestaties te leveren dan zijn Europese partners in 2010, verandert niets aan de volgende pijnlijke vaststelling : de Belgische overheids-

financiën zitten in een zware crisis. Onderstaande grafiek toont hoe na een gestage vermindering tussen 1993 en 2007 de overheidsschuld in 2008 terug begon te stijgen en in 2010 meer dan 97% van het bbp bedroeg.

Er is dus geen geldige reden om het antwoord op de budgettaire sanering uit te stellen. De Hoge Raad van Financiën schat dat de begrotingsinspanning zwaarder zal wegen dan in de jaren 1990, door de vergrijzing, de verzwakking van de potentiële groei en het risico dat de rentevoeten stijgen. De Raad beveelt daarom aan om te profiteren van de gunstige conjunctuur om zich ambitieuzer te tonen op het begrotingstraject voor de periode 2011-2015.

Ongetwijfeld moet het stijgingspercentage van de uitgaven worden teruggebracht zonder te raken aan de uitgaven die een duurzame economische groei bevorderen, met name de uitgaven voor investeringen, en zonder de kansarmen in de samenleving te treffen. Ook blijkt meer en meer dat er moet worden uitgekeken naar nieuwe belastinggrondslagen. Om de overheidsfinanciën te saneren en daarbij deuglijke sociale prestaties te behouden en in te spelen op uitdagingen als de vergrijzing van de bevolking en de rechtvaardige transitie naar een duurzame economie.,

De staatsinkomsten om collectieve diensten te financieren zouden veel hoger kunnen zijn, als de meerwaarden zouden worden belast (zoals in de Verenigde Staten bijvoorbeeld), als de inkomsten zouden worden belast tegen de tarieven van de personenbelasting, als de andere mogelijkheden om de wet te omzeilen werden gestopt en als er efficiënt werd opgetreden tegen fraude. Overtgens kan fiscaliteit een nuttig instrument zijn om particulieren en ondernehmingen aan te moedigen tot milieuvriendelijk gedrag en daarbij intelligent om te gaan met het schaars worden van fossiele reserves en energie. Het volgende hoofdstuk analyseert deze mogelijke, nieuwe belastingbronnen.

Hoofdstuk 3 : Op naar andere vormen van belastingen

Vermogensbelasting

Er bestaan verschillende manieren om het vermogen te beladen. **Het ACV steunt sedert lang de idee van een echte vermogensbelasting.**

Zoals hoger vermeld heeft zelfs de Oeso aangegeven dat België een probleem heeft met de juiste waardering van het onroerend inkomen. De bestaande belastingen zijn niet altijd een goed instrument om een eerlijke belasting op het totale inkomen, inbegrepen het onroerend inkomen, te heffen. Door een afzonderlijke vermogensbelasting zou men wel hier aan tegemoet kunnen komen.

Het invoeren van een vermogensbelasting is niet meer of minder dan een rechtvaardige maatregel waarbij eindelijk de sterkste schouders eens gaan bijdragen in verhouding tot hun grote rijkdom.

Economisten van de VUB hebben de spreiding van het vermogen over het geheel van de gezinnen berekend, op basis van een raming van het aandeel in bezit van elk deciel (een deciel vertegenwoordigt 10% van de gezinnen).

Het eerste deciel, met de 10% minst vermogende gezinnen, bezit bijvoorbeeld maar 1% van het nationale vermogen.

De 10% meest vermogende gezinnen (het tiende deciel) bezitten echter bijna de helft van het totale vermogen (49,6%). En elk van deze gezinnen staat aan het hoofd van een gemiddeld patrimonium van bijna 1,9 miljoen euro (zie tabel).

Deciel	Aandeel vermogen	Totaal bedrag (mia euro)	Per gezin (euro)
1	1,0%	17,62	38.304
2	1,9%	33,48	72.783
3	2,7%	47,57	103.413
4	3,5%	61,67	134.065
5	4,4%	77,53	168.543
6	5,6%	98,67	214.500
7	7,9%	139,20	302.609
8	9,2%	162,10	352.391
9	14,6%	257,25	559.239
10	49,6%	873,95	1.899.891
	100%	1.762	383.043

Vermogensbelasting is ook een manier om nauwkeuriger te beladen en efficiënter. Nauwkeuriger, omdat sommige inkomens (bijvoorbeeld roerende inkomsten) door de vele vrijstellingen en hun bevrijdend karakter in België niet of nauwelijks belast worden. Het is bewezen dat een vermogensbelasting ook efficiënter is. Vermogensbelasting zou meer kosten aan de rijken, en minder aan de armen. Dit is ook duidelijk het geval, maar wat zeker is, het is ook zeer efficiënt daarin. Er wordt meer en beter herverdeeld dan het geval zou zijn met de klassieke manieren van taxatie.

En dat men niet komt jammeren over het feit dat men niet alle vermogens kent : langzaam maar zeker evolueren we naar een model waarbij de overheid meer en meer het vermogen van haar burgers kent. Door de uitwisseling van informatie tussen lidstaten krijgt de Belgische fiscus een goed idee van de roerende en onroerende inkomsten van haar burgers.

Bovendien zijn de effecten aan toonder in 2014 verdwenen. Het moment is er dus om een coherente gegevensverzameling, een vermogenskadastrale te maken, waarbij alle roerende en onroerende vermogens worden opgenomen, om op die manier beter te gaan beladen.

Belastingen op consumptie

Verhoging van de belasting op consumptie wordt ook vaak in de debatten naar voor geschoven : deze belastingen noemen ze eigenlijk indirecte belastingen. Niet het inkomen, maar het verbruik wordt belast.

Het schoolvoorbeeld daarvan is natuurlijk de BTW. Onze gemiddelde aanslagvoet BTW ligt zeer dicht bij de gemiddelde van de EU15-lidstaten en de EU 25-lidstaten.

We kennen een hoog tarief, met een beperkte grondslag. Een beperkte verhoging zou mogelijk zijn, zonder dat de Belgische producten zich volledig uit de markt prijzen.

Maar BTW, maar ook andere indirecte belastingen zoals accijnzen, zijn in de pit regressief. Mensen met kleine inkomens zijn door de band genomen zwaarder getroffen door een dergelijke belastinghervorming dan mensen met grote inkomens. Natuurlijk zou men bijvoorbeeld de BTW op luxegoederen kun-

nen verhogen. Maar een dergelijke belastinghervorming mag dan niet slaan op de goederen die deze mensen alle dagen nodig hebben. Want een verhoging van de prijzen van die goederen doet de index stijgen en hierdoor stijgen ook de lonen. En dat is economisch een probleem.

Er zal slechts een positief effect op de werkgelegenheid zijn indien de index wordt uitgeschakeld. En dat is dan weer sociaal onaanvaardbaar. Dan verliezen de mensen met een laag inkomen nog meer koopkracht. Zij zullen immers hogere prijzen moeten betalen, maar hun loon (of uitkering) volgt de evolutie niet mee.

Wat positief is voor de economie, is dan weer negatief voor de portemonnee van de werknemer.

Ecofiscaliteit - De "groene" fiscaliteit

Onze basisopties

Op het Congres van 2010 sprak het ACV opnieuw zijn steun uit voor het idee van een « groene fiscaliteit » om een milieuvriendelijke productiewijze en consumentengedrag en duurzame ontwikkeling aan te moedigen.

De Congrestekst herhaalt de basisprincipes die de ecofiscaliteit moeten omkaderen en zet verschillende concrete bakens uit over materies die de werknemers meer direct aanbelangen.

Het welzijn van de gezinnen niet aantasten

Eerste principe: een heroriëntatie van het belastingstelsel om de milieufiscaliteit te versterken mag in geen geval het welzijn van de gezinnen aantasten. Het mag niet ten koste gaan van het “herverdelende karakter van de belastingen”. We weten dat taksen op het verbruik van de natuurlijke hulpbronnen een globaal “regressief” effect hebben, omdat ze de lage inkomens sterker treffen dan de hoge inkomens. Om dit degressieve effect te vermijden, moet worden voorzien in specifieke mechanismen die steun bieden aan de lage inkomens. Daarom kunnen compenserende maatregelen worden voorzien. Men zou iedereen een forfaitaire premie of een belastingkrediet kunnen toekennen. Door de forfaitaire vorm heeft dergelijke compensatie een sociale inslag (is relatief groter voor lagere inkomens), en garandeert dit voor iedereen een toegang tot energie. Anderzijds ontraden ze een excessief gebruik

van natuurlijke hulpbronnen.

Dit is niet alles. Er moet een steunbeleid worden gevoerd om de laagste inkomens te begeleiden bij de overgang naar andere consumptiemodellen. Ze moeten hulp krijgen bij het aanleren van een ander consumptiegedrag en om hun energieverbruik – op het vlak van huisvesting en transport – duurzaam te verlagen.

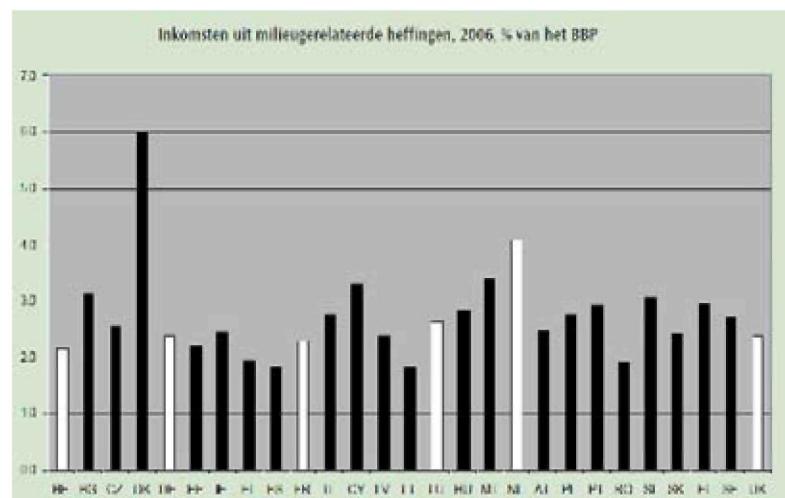
De Congrestekst bepaalt bovendien dat deze steun gekoppeld moet worden aan een systematische evaluatie van de sociale (maar ook ecologische) gevolgen van de milieufiscaliteit.

De financiering van de sociale zekerheid waarborgen

Tweede principe: de duurzame financiering van onze sociale zekerheid moet worden gewaarborgd. Daarom beklemtoont de Congrestekst dat milieufiscaliteit in geen enkel geval een “structurele alternatieve financiering voor de sociale zekerheid” mag zijn.

Wat zou er gebeuren als de inkomsten uit de milieufiscaliteit structureel zouden afnemen als gevolg van een gedragswijziging bij de consumenten?

Waar staat België momenteel in vergelijking met zijn buren?

Hoewel België een hoge verplichte globale belastingvoet heeft in vergelijking met de Europese landen, zijn de inkomsten uit de milieutaksen relatief laag in ons land (2,2% van het bbp in 2006, tegenover een Europees gemiddelde van 2,6%). België staat op rang 23 van de 27. Het bengelt dus achterop, hoewel we deze slechte rangschikking moeten relativiseren door de hoogte van de heffingen in de buurlanden te vergelijken.

BACHUS, K. Indirecte belastingen en duurzame ontwikkeling : een vakbondsperspectief. HIVA, KU Leuven, 21 januari 2010.

Met zijn 2,2% in 2006 komt België in de buurt van Frankrijk (2,3%) en Duitsland (2,4%). Er is wel een groot verschil met Nederland waar de milieufiscaliteit veel hoger is (4,1% van het bbp, het tweede hoogst in Europa) en Denemarken (milieutaksen bedragen 6% van het bbp).

De hoofdreden waarom de ecofiscaliteit relatief minder gebruikt wordt in België is het feit dat energie onvoldoende belast wordt. De energietaksen zijn inderdaad zeer laag in België. Zoals de grafiek hier beneden aantoont, is België de 24ste op 27 van de landen van de Europese Unie wat betreft energiebelasting.

Laten we er wel rekening mee houden dat volgens Europa de brandstoffen geen verkeersbelastingen maar belastingen op energie zijn. De buurlanden hebben vaak accijnstarieven die hoger zijn (en soms aanzienlijk hoger) dan in België, behalve vb voor elektriciteit, steenkool en aardgas, waarvan het prijägebruik niet wordt belast in bepaalde landen van de EU (zoals vb. Frankrijk). Het impliciete verschil in energiebelasting zit hier dus vooral in de verschillende tarieven. Het verschil heeft dus weinig te maken met de evolutie van de prijs van energie in België in relatie met zijn buurlanden.

Componenten van de milieufiscaliteit (% van het BBP in 2006)

	Energie	Transport	Vervuiling en hulpbronnen
België	1.4	0.6	0.2
Rangschikking van België	24	10	8
Duitsland	2.0	0.4	0
Frankrijk	1.6	0.6	0.1
Luxemburg	2.5	0.1	0.0
Nederland	2.1	1.4	0.6
Verenigd Koninkrijk	1.9	0.5	0.1
Denemarken	2.2	2.2	1.5
Finland	1.8	1.1	0.1
Zweden	2.3	0.4	0.1
Gemiddelde EU27	1.9	0.7	0.2
Gemiddelde eurozone	1.8	0.8	0.1

Bron: Europese Commissie 2008

Debatten naar aanleiding van de ecofiscaliteit

Het ACV heeft lange tijd voorzichtigheid aan de dag gelegd rond het idee van een milieufiscaliteit. Zorgen voor de financiering van de gemeenschap, het milieu beschermen en waken over het welzijn van de werknemers zijn drie doelstellingen die niet steeds met elkaar te verzoenen zijn.

Cf. l'étude du Conseil supérieur des finances (CSF), « La politique fiscale et l'environnement », septembre 2009, pp. 57 et suivantes.
Ibidem., pp. 61 et suivantes.

Het milieu beschermen en gelijktijdig jobs creëren?

Het ACV is bijzonder kritisch over het idee dat milieubeschermingsmaatregelen noodzakelijkerwijs aan de oorsprong liggen van nieuwe jobs. Ervaring in bepaalde sectoren leert immers dat sociaaleconomische en ecologische doelstellingen in de praktijk elkaar kunnen uitsluiten.

Uit een studie van het HIVA, waarvan de resultaten werden toegelicht op een studiedag van het ACV in januari 2010, kan men enkel spreken van een "dubbel dividend" (namelijk een gelukkige combinatie van positieve gevolgen voor het leefmilieu en de werkgelegenheid) in de zwakke betekenis. Hoewel de balans op werkgelegenheidsvlak globaal positief blijkt, is de sectorale realiteit anders en vergt ze specifieke maatregelen (zoals andere belastingverlagingen, tijdelijke vrijstellingen voor bepaalde sectoren, enz.).

De gevaren en beperkingen van een "tax shifting"

Een progressieve verhoging van de fiscaliteit op vervuilende producten samen met (para)fiscale heffingen op arbeid zou een rechtstreekse sociale impact hebben (omdat de verlaging van de lasten op arbeid vooral de lage inkomens ten goede zou komen). Dit idee heeft echter ook zijn beperkingen.

Laten we ons inbeelden dat een deel van de inkomsten van de sociale zekerheid die afkomstig zijn van de sociale bijdragen op arbeid vervangen worden door energie- en milieutaksen. De milieuefficiëntie van deze taksen bestaat uit een lager energieverbruik en een lager verbruik van de natuurlijke rijkdommen, maar hoe wordt het gat dan opgevuld?

Daarom dringt de Congrestekst 2010 aan op garanties dat er op korte en zeker niet op lange termijn wordt geraakt aan de financiering van de sociale zekerheid. In geen enkel geval mag groene fiscaliteit beschouwd worden als een "structurele bron van alternatieve financiering van de sociale zekerheid".

Daarom kondigen de krachtlijnen van ons Congres van 2010 meerdere concrete aanbevelingen over milieufiscaliteit waarvan de belangrijkste verderop worden weergegeven.

Kris BACHUS, "Indirecte belastingen en duurzame ontwikkeling", HIVA (KUL), janvier 2010.

Cf. Les travaux du symposium organisé par Bernard Clerfayt sur le thème de la réforme de la taxation environnementale, dans le cadre de la présidence belge de l'Union européenne, 15-16 décembre 2010.

Hoofdstuk 4:

Voor een versterking van de strijd tegen fiscale fraude

Het ACV zet zich ferm af tegen alle vormen van fraude, zowel sociale fraude – waar we ook onze eigen voorstellen tegen ontwikkelen – als tegen fiscale (of belasting)fraude. Als we over belastingfraude spreken dan gaat het in principe in de eerste plaats over belastingontduiking. Belastingontwijkers erbij opnemen om het effect aan te geven is wel toegelaten, omdat beide methodes de staatskas tillen voor een groot bedrag.

Belastingfraude betekent dat iemand de belastingen ontdrukt en geen belastingen, of te weinig belastingen betaalt omdat hij de regels niet volgt en de bestaande wetten niet respecteert. Belastingontwijkers betekent dat iemand door de regels wel te volgen weinig of te weinig belastingen zal betalen dan wat billijk zou zijn. Strikt genomen is dat tweede geen wetsovertreding, maar betekent dit dat de fiscaliteit zijn rol van financier van de collectieve middelen en motor van herverdeling niet kan spelen. Indien ArcelorMittal in 2009 in België zeggen en schrijven € 496 belastingen betaalde op een winst van meer dan 1,2 miljard euro dan voelt iedereen aan dat er iets mis is. Toch heeft ArcelorMittal enkel de fiscale regels gevuld zoals ze bestaan.

Maar verder zullen we het dus eerst over echte fraude hebben. Fiscale fraude is dus een misdrijf. Het verhindert dat iedereen belastingen betaalt naar zijn draagkracht, en dus dat belastingen rijkdom herverdelen.

De fiscale fraude, en dan zeker de grote fiscale fraude, is een ramp voor de economie en heeft zelfs veel te maken met de georganiseerde misdaad. De omvang van die fraude is zeer moeilijk correct in te schatten. Alle cijfers die circuleren moeten met de grootste omzichtigheid worden geïnterpreteerd:

De Europese Commissie zei in 1998 dat de niet-aangegeven economie in de EU tussen 7 en 16% van het bbp bedraagt en volgens datzelfde onderzoek

bevindt België zich in de middengroep; professor Franck van de VUB heeft het dan weer over 580 tot 705 miljard frank (14,5 tot 17,5 miljard euro) en 6,1% à 7,5% van het bbp; een gespecialiseerde manager van het ter ziele gegane Arthur Andersen schatte ooit de BTW-fraude op 100 miljard frank jaarlijks, in België alleen. Bekijk je de fiscale ontvangsten dan geven studies aan dat het om 18 à 21% van de totale fiscale ontvangsten zou gaan, belastingontwijkers en belastingontduikende samen.

Stel dat omgerekend naar het aantal belastingplichtigen de jaarlijkse fiscale fraude 20 miljard bedraagt, dan komt dit neer op meer dan 3.000 euro per belastingplichtige (berekening sp.a.). Dit is een stuk hoger dan een gemiddeld maandelijkse brutoloon in België. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) had het aandeel zwartwerk in ons land nog op 17,9 procent van het bruto binneland product (bbp) geschat, de raming van de Nationale Bank ligt daar beduidend onder. De Nationale Bank houdt het op 3,8 procent van het bbp.

De laatste schattingen van de overheid gingen uit van 12,5 miljard euro fraude per jaar.

Lagere schattingen levert uiteraard ook minder inkomsten voor de schatkist op: 6 à 7 miljard euro volgens de cijfers van de Nationale Bank in plaats van 20 à 25 miljard euro volgens de OESO-raming. Carl Devlies schat dat de inkomsten van de strijd tegen sociale én fiscale fraude voor de schatkist -tot 2014 maar zo'n 2 miljard euro zullen bedragen.

Volgens de staatssecretaris is het sowieso onmogelijk om “alles binnen te halen, 2 miljard euro is onze ambitie”. “We zullen niet alle fraude kunnen wegnehmen, maar wel een zeer belangrijk gedeelte. Als we daarin slagen, zal België de betere leerling zijn in Europa inzake de fraudebestrijding”, zegt Devlies.

Te weinig ambitieus, als je het ons vraagt. Bovendien gaat de Nationale Bank slechts uit van wat in de Nationale Rekeningen staat. Daardoor heeft men een zicht op de bestaande bedrijven en vermoedt men dat ze een deel (3,8 %) in het zwart doen. Maar men zegt daarmee niets over echt illegale bedrijven of echt illegale praktijken (waarvan geen spoor in de boeken staat).

Cf. De werkzaamheden van het symposium dat Bernard Clerfayt organiseerde over de hervorming van de milieubelasting, in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie, 15-16 december 2010.

Zie in dit verband het artikel van Jérôme DECROP "Fiscalité verte: quelles balises sociales?" in het tijdschrift Démocratie, december 2007.

LE SOIR, 29 september 2010, Sidérurgie Avantages, Arcelor Mittal : € 500 d'impôt !

Fraudebestrijding: doet men er echt iets aan?

Er werd nu al drie regeerperiodes op rij een regeringscommissaris ter bestrijding van de fiscale fraude en ter vereenvoudiging van de fiscale procedure aangesteld. In de regering Leterme waren er dat zelfs twee. Telkens volgden grote initiatieven en plannen.

Er zit dus een zekere continuïteit in het beleid, maar toch kan men zich moeilijk van de indruk ontdoen dat het vooral een verhaal van vallen en opstaan is.

Het is een traditie om fraudebestrijding en zijn opbrengsten in de begrotingen op te nemen. Er wordt dan ook meteen een bedrag opgeplakt om iedereen duidelijk te maken dat het deze keer menens is. Lovenwaardig, maar bij gebrek aan transparantie meestal een slag in het water. Neem nu de begroting 2005. Die stelde uit de bestrijding van de fiscale fraude een opbrengst van 310 miljoen euro voorop. De regeringscommissaris kondigde op een persconferentie aan dat de opbrengst dit bedrag ruim zou overstijgen. Volgens zijn berekeningen zou men op een kleine 600 miljoen euro uitkomen .

Dirk Vander Maelen, fractieleider van de sp.a en toenmalig lid van de meerderheid, betwistte deze cijfers. Het is niet omdat je een BTW-carroussel kan ontdekken, dat je ook het ontduiken geld kan innen. Ook wordt de verhoogde btw-opbrengst door de stijgende brandstofprijzen en consumptie in rekening gebracht. Men kan dit nochtans moeilijk een resultaat van de fraudebestrijding noemen.

Dit soort discussies blijven duren : ook hun opvolgers vlogen elkaar regelmatig in de haren om verschillende uiteenlopende cijfers, tot verschillen van meer dan één miljard euro te lanceren .

Er zijn onmiskenbaar ook goede dingen door de staatssecretarissen ondernomen. Men heeft de strijd met de kasgeldvennootschappen (frauduleuze constructie met vennootschappen) aangebonden. Daarnaast heeft men geprobeerd via knipperlichten en kruising van gegevensbanken een meer gerichte controle mogelijk te maken. Dat was niet zo vanzelf-sprekend, maar de eerste resultaten en de beperkte gegevens waar we over beschikken, lijken positief. Ook onderzoeken bij tandartsen en telefoonwinkels

De Tijd, 19 februari 2006, De strijd tegen de fiscale fraude brengt 600 miljoen op.
DE TIJD : 300 miljoen euro sociale fraude, 23 juli 2010
Kassa's die ervoor zouden zorgen dat het personeelsregister en de BTW gegevens van de verkopen onmiddellijk worden opgeslagen en niet kunnen veranderd worden.
Trends, 29 april 2010 "Halveer het zwartwerk en de begroting is gered"

zijn zonder meer succesvol. De eerste resultaten van datamining, het kruisen van gegevensbanken, zijn hoopvol. Men moet hier wel permanent in het oog houden dat de gegevensbanken niet perfect zijn. Bijsturing blijft nodig. Bovendien moet men er voor zorgen dat in al die projecten mensen en middelen ermee moeten kunnen werken. Gegevensbanken moeten compatibel worden met elkaar, en de coördinatie binnen de fiscus (tussen de verschillende afdelingen) moet veel beter kunnen.

Doordat de controle meer gegevens kan kruisen kan ze ook sneller optreden bij risicogevalen. Ook de politiek heeft ingegrepen. De Kamercommissie voor de strijd tegen de grote fiscale fraude heeft 108 aanbevelingen gedaan om de fraude te verminderen. Sommige van die maatregelen (vb. afschaffen van het bankgeheim, eenvoudiger maken van de strafprocedure) zijn absoluut noodzakelijk voor een eerlijker belastingheffing, en we zullen dan ook samen met de parlementsleden er over moeten waken dat de aanbevelingen ook gerealiseerd worden.

Negatief is dat men te veel heeft gewerkt met 'preventie'. Men heeft akkoorden gesloten met beroeps-groepen en rulingmechanismen opgezet. Ook is de situatie op het terrein verre van perfect nog. Sommige maatregelen werden aangekondigd (vb. in de horeca zou men geregistreerde kassa's willen verplichten) en daarna moeizaam uitgevoerd. Die politiek van aankondigingen heeft soms een verwoestend effect gehad op de fraudebestrijding. Men heeft vooral behoefte aan daden.

Bovendien wordt regelmatig de oproep gelanceerd voor nieuwe fiscale amnestie. Vergeef de ontduikers alstublieft, ze zullen het nooit meer doen . Ook vraagt men, ook sommige politici, de mogelijkheid om vervolgingen te stoppen door akkoorden te sluiten met de fiscus.

Dat laatste roept allemaal de vraag op of men zich wel echt goesting heeft om zich met fraudebestrijding bezig te houden. Vergelijk het met een winkel.

Het uitstalraam, het contact met de burger, wordt grondig vernieuwd. Maar het magazijn, de administratie en de reglementering, heeft veel minder aandacht gekregen. Het afschrikkingseffect is waarschijnlijk navenant. We praten hier over misdrijven. Fiscale amnestie of individuele akkoorden zijn dan ook gewoon oneerlijk, tegenover alle andere belastingbetaalsters.

Wel en wee van de fiscale controle

De staatssecretarissen zijn ook bevoegd voor de fiscale controle. Een succes hebben ze van deze bevoegdheid nog niet kunnen maken.

We stellen vast dat het aantal controles over het algemeen afneemt. In sommige regio's is de kans op controle zelfs bijna onbestaande.

Minister Reynders geeft telkens aan dat de controle wel goed functioneert omdat de inkomsten hoog zijn. Maar zo werkt dat natuurlijk niet: de inkomsten van de staat komen niet noodzakelijk uit de controle.

Het is de voorheffing die steeds meer en meer de inkomsten van de staat bepaalt, en niet de efficiënte controle.

De problematische controle van bedrijven blijkt alvast uit cijfers van Deloitte Consulting. Op verzoek van de regering maakten ze een onderzoek over de "gelijke behandeling van de belastingplichtigen". M.a.w. heeft een vennootschap in alle regio's van het land evenveel kans om te worden gecontroleerd door de fiscus? Alleen al de kans op een controle besloeg in sommige regio's slechts één procent. Voorwaar, dit is niet

afschrikwekkend voor degene die iets mispeuterd hebben.

Problematisch voor afdoende controles blijft de gebrekige regelgeving. Hoogopgeleide fiscale raadgevers geven aan fraudeurs vaak alle mogelijke middelen in handen om hun controleur op een afstand te houden.

Fiscale concurrentie, zowel Europees als op wereldvlak, spoort bedrijven vaak aan om gebruik te maken van fiscale paradijzen. Het aantal van dergelijke paradijzen is dan ook sterk toegenomen. Er zijn er nu al een 73-tal, waarvan de meeste zijn opgericht gedurende de laatste 25 jaar. Ze bieden een lage (of onbestaande) fiscale belasting aan, een flinterdunne regelgeving en alle diensten om discreet geld te beleggen. Allemaal zeer grote hinderpalen voor een controleur om na te gaan of correct belasting betaald wordt.

Ondanks het inperken van het bankgeheim (helaas nog niet helemaal afgevoerd), en het verdwijnen van effecten aan toonder tussen 2008 en 2013, blijft fiscale controle een heikale onderneming. De controleur beschikt niet over de tijd en ruimte die hij zou moeten hebben. Zeker in een internationale context lijken de instrumenten niet klaar.

Door de financiële crisis hebben de wereldleiders zich wel tegen fiscale paradijzen en fiscale "havens" gekeerd. Toch is het niet zo dat tax havens ophouden te bestaan, verre van. Er zijn meer regels gekomen, maar die zijn verre van onoverkomelijk. Regels tegen belastingparadijzen zijn vaak nationaal gekleurd, maar eigenlijk zou een internationale overheid hier moeten ingrijpen.

Hoofdstuk 5: Europese en internationale fiscaliteit

De fiscale bevoegdheden

Anders dan de meeste overheden (gemeenten, gewesten, staten) beschikt de Europese Unie niet over een eigen fiscaliteit. De EU ontvangt bijdragen uit de lidstaten.

Op fiscaal terrein, net als op andere terreinen, heeft Europa de bevoegdheden die de lidstaten haar toevertrouwen.

Inzake indirekte belastingen (accijnen, btw) heeft Europa reële bevoegdheden. De Europese Unie legt de sokkel vast van de minimale accijnen, alsook de uitzonderingen en vrijstellingen. De EU heeft ruime bevoegdheden m.b.t. de Belasting op de Toegevoegde Waarde, vooral wat betreft de bepaling van de grondslag, de toepassing van lagere tarieven op bepaalde goederen en diensten, enz. De lidstaten zijn vrij hun normaal tarief hoger te leggen dan 15% (21% in België) en hun verlaagd tarief tussen 5 en 9% vast te stellen (6% in België).

Op grond van de « Europese markt » is de EU bevoegd voor de douanerechten op de invoer van bepaalde goederen uit landen van buiten de EU. De hoogte van de douanerechten wordt bepaald op grond van mondiale besprekkingen in het kader van de WHO (Wereld Handelsorganisatie).

De beleidsintegratie ten aanzien van de inkomstenbelasting is tot nu toe beperkt, de spaarrichtlijn niet te na gesproken. Dat is op zich niet zo vreemd als we weten dat de Unie in de eerste plaats een grote markt van goederen en diensten beoogt te zijn. Op het gebied van de inkomstenbelasting is het Europees optreden vooral bedoeld om mogelijke discriminatie te bestrijden en de voorwaarden te scheppen voor 'eerlijke concurrentie'.

In fiscale aangelegenheden dient de besluitvorming met eenparigheid van stemmen van de lidstaten te worden genomen. Daar kruist tijd in. Het stelsel beschermt ons weliswaar tegen al te liberale beslissingen, maar zet tegelijkertijd een forse rem op progressieve fiscale projecten met betrekking tot de meest mobiele productiefactoren, met name kapitaal, ondernemingen,... Het ziet er niet naar uit dat daar snel verandering in komt.

5.1 Fiscale concurrentie – Het Monti – rapport

Fiscale concurrentie ontstaat wanneer een collectiviteit (bv. een staat...) maatregelen neemt in functie van beslissingen van zijn buren, en niet meer in functie van de eigen behoeftes en keuzes. Politici doen steeds vaker mee aan dit oproep en stellen voor eigen land een lager tarief dan dat van de buurlanden voor. Onderzoek en praktijk wijzen uit dat belastingconcurrentie de mogelijkheden van de staat ondermijnt om inkomen te herverdelen naar draagkracht en behoeften, en om de collectieve voorzieningen te financieren. Internationale coördinatie kan dit probleem verlichten. Professor Pacolet heeft dan ook overschat van gelijk als hij het nemen van Europese maatregelen om de fiscale concurrentie te beperken toejuicht. Europa vordert echter zeer traag.

Europa heeft aan Professor Monti gevraagd om enkele voorstellen eens uit te lijnen om Europa concurrentie te maken door een eengemaakte markt. Dat werd het zogenaamde Monti – rapport.

De Europese Commissie nam daar verschillende aanbevelingen uit over. Ze wil bijvoorbeeld een beter investeringsklimaat voor bedrijven, een aanpassing van de BTW – reglementering en een geconsolideerde belastingbasis. De Commissie beweert de eengemaakte markt te willen uitbouwen waarbij de belangen van zowel de burgers als de ondernemingen worden gerespecteerd. Nogtans zijn de fiscale voorstellen er enkel op gericht het fiscale klimaat voor de ondernemingen te verbeteren. Ze hebben geenszins betrekking op sociale aspecten en de hindernissen waarop de werknemers stuiten in de eengemaakte markt. De wetgeving is zeer ingewikkeld voor de werknemers en blijft niet beperkt tot kwesties zoals bedrijfswagenen en erfenissen. We verwachten van Europa concrete maatregelen met het oog op een betere werking van de fiscaliteit en een rechtvaardige progressiviteit; wat de indirecte fiscaliteit betreft (btw en accijnen), dat er rekening wordt gehouden met sociale doelstellingen; en een betere werking van de dubbelbelastingverdragen.

Fiscale concurrentie is een resultaat van de mondialisering van de economie. En speelt in de kaart van bedrijven die mondial werken. En die door landen tegen

elkaar uit te spelen de gunstigste fiscale voordelen (lagere winstbelasting, akkoorden over afschrijving...) kunnen verkrijgen. Dus zouden maatregelen tegen fiscale dumping absolute voorrang moeten krijgen

Dit verstoort zowel de wereldhandel en de relaties binnen het uitgebreide Europa. Otarieven in de vennootschapsbelasting in de Baltische Staten of vlak-taksen zijn gemakkelijke oplossingen voor landen waar de economie weinig voorstelt of waar men geen behoorlijke belastinginassing kende.

Voor het ACV moeten belastingen steeds hun eigen rol kunnen spelen en zo-doende

- de overheid en de overheidsvoorzieningen financieren;
- een herverdelende rol tussen alle inkomens spelen;
- leefmilieu en duurzame ontwikkeling bevorderen.

Bovengenoemde fiscale praktijken krijgen in het kader van deze eisen een grote onvoldoende.

5.2 Belastingontduiking, Oeso en de strijd tegen de belastingparadijzen

Daarom moet iedere stap in de goede richting, zoals de Europese Spaarrichtlijn, worden toegejuicht. Ook al gaat het niet altijd van harte. Eigenlijk wilde men met de Spaarrichtlijn een informatieuitwisselingsnet opzetten, zodat elke lidstaat de spaargelden van niet-inwoners ook effectief zou belasten. België, Oostenrijk en Luxemburg zagen dit echter niet zitten. Vreemde spaarders zullen in deze landen een voorheffing, bronheffing zo je wil, betalen, hun gegevens zullen niet doorgespeeld worden aan hun woonland. Deze bronheffing loopt op: eerst 15%, vanaf 2008 20%, en vanaf 2011 35%. Drie vierde van die bronheffing moet dan weer worden doorgestort aan de woonstaat. Toch is die Spaarrichtlijn ondertussen aan herziening toe. Te veel achterpoortjes bestaan nog om die controle te omzeilen. Zolang er financiële producten bestaan die niet in de richtlijn zijn opgenomen zullen ontduikers de wet trachten te omzeilen.

Ondertussen verhoogde de Oeso, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, de druk op België. Toen België dreigde op een lijst

Op 16 maart 2011 stelde commissaris Semeta zijn voorstel voor voor een geharmoniseerde belastinggrondslag in de vennootschapsbelasting (CCTB)

Zonder Pardon, Fiscale Amnestie eenmalig en andermaal, Jozef Pacolet, Véronique Coudron en Ilse Van De Putte, De Gids Op Maatschappelijk Gebied, 2006, nr. 1, p. 7 en 8.

Bijvoorbeeld de Verenigde Staten

"Bankgeheim is niet langer een excus", De Standaard, 8 december 2010, P. 42

met belastingparadijzen te belanden liet België zijn bankgeheim voor Europese burgers en sommige andere landen vallen, en neemt het schoorvoetend deel aan dat informatieuitwisselingsnet. EU-ministers hebben ondertussen beslist dat die informatie-uitwisseling versoepeld wordt en dat het bankgeheim nergens meer mag worden ingeroepen.

Door de financiële crisis en enkele ophefmakende fraudeschandalen werd de strijd tegen de belastingparadijzen sterk opgedreven. Maar ergens bleef het voor een stuk bij spierballengerol. Een mooi voorbeeld is het volgende: Indien men transacties naar belastingparadijzen van meer dan € 100.000 wil doen, dan moet men die aangeven aan de fiscus.

Wat zijn die belastingparadijzen?

De landen zijn (en je moet er soms heus een wereldkaart met vergrootglas bij halen): Bahamas, Bermuda, Turks- en Caicoseilanden, Anguila, St Barthélémy, Maagdeneilanden, Caymans, Jersey, Guernsey, Andorra, Monaco, Man, Montenegro, Moldavië, Bahrain, V.A.E., Malediven, Palau, Nauru, Vanuatu, Wallis en enkele eilanden in Micronesië en Sark.

Nu ontbreken daar al redelijk wat landen in, zal u zeggen, die met recht en reden belastingparadijzen worden genoemd, maar anderzijds is € 100.000 al een grote som.

De strijd mag dus best nog iets sterker worden gevoerd.

5.3 Financiële Transactietaks en Tobintaks

Eigenlijk is de financiële transactietaks een soort van opvolger van de Tobintaks. Deze Tobintaks is een algemene taks op valutahandel.

Ontwikkelingslanden en groei-economieën kwamen tijdens de financiële crisissen van 1997-2000 in de problemen toen investeerders veel geld in de munt van een land investeerden, maar het bij de eerste onraad weer weg trokken.

Deze speculanten brachten zo landen als Argentinië, Thailand, Cambodja en Rusland in de problemen. De ngo's wereldwijd, vroegen met de steun van de vakbonden, om daar iets aan te doen.

De rechtvaardigingsgronden voor een financiële transactietaks, die een stuk verder gaat dan die Tobintaks, beginnen vanaf het moment dat men de schadelijke gevolgen van kortetermijnspeculeren erkent. Financiële effecten worden opgeblazen, en daarom verschil-

len ze heel sterk van hun juiste, originele waarde. Een berekende en gecontroleerde verhoging van de kosten van alle financiële transacties zou ertoe kunnen bijdragen dat kortetermijnspeculatie zal ontreden worden en zal kapitaalstromen afstemmen op de "reële economie" (en niet op de kapitaalstromen op zich). We zijn in een crisis gesukkeld door het onverantwoord speculeren van een groep financiële speculanten. Door hun onverantwoorde transacties kapte de economie bijna . Het ACV pleit er samen met het EVV voor dat

het principe "de vervuiler betaalt" wordt toegepast op de financiële markten. Het vraagt de Europese instellingen verder te werken aan een type-wet over een taks op financiële transacties binnen de EU en daarbuiten.

Dit zou aanzienlijke fiscale inkomsten kunnen opleveren die dan gebruikt kunnen worden ter ondersteuning van een Europees sociaal beleid als antwoord op de crisis en voor bredere ontwikkelingsprogramma's.

Hoofdstuk 6: Geen juiste fiscaliteit zonder kwaliteitsvolle administratie

De belastingadministratie is een zorgenkind.

En de administratie, ze ploegde voort. Maar het is moeilijk werken met veel stenen in de akker. Een van de belangrijkste onderdelen van een rechtvaardig belastingsysteem is de administratie die de bijdrages ophaalt en de belastingbetalers die niet aan zijn plicht voldoet zacht of hard op de vingers tikt. Helaas, het gaat niet zo goed met onze fiscale administratie.

Het Rekenhof haalde in februari 2006 scherp uit naar de Administratie van de Ondernemings- en Inkomens-Fiscaliteit (AOIF) die de belastingaangifte van burgers en ondernemingen controleert. In de audit van het Rekenhof is sprake van fundamentele problemen. De integratie van de opsporingsambtenaren van de directe belastingen en van de ambtenaren van de BTW in de AOIF is problematisch

verlopen. Leeftijd en opleiding van de ambtenaren zijn andere problemen, alsnog het Rekenhof. Deze sfeer maakt dat vacatures met moeite ingevuld raken. Men heeft zelfs hippe reclame-campagnes opgezet voor laatstejaarsstudenteren, helaas met weinig succes.

Hetzelfde jaar verklaarde een administrateur-generaal van de belastingen in de pers dat er zoveel problemen waren met de informatica-programma's dat aangiften nauwelijks nog werden gecontroleerd. 3.000 aangiften werden verstuurd zonder dat men rekening hield met het maximum van de forfaitaire beroeps-kosten. Onvoorstelbaar, maar helaas bittere ernst. Het probleem werd nog scherper gesteld toen bleek dat de belastinginkomsten voor 2006 door foutieve aanslagen met maar liefst 883 miljoen euro werden overschat. De crisissfeer werd toen wel heel erg duidelijk.

De minister deed echter alsof zijn neus bloedt. Volgens hem ging het om kleine problempjes, kinder-ziektes. Maar dergelijke problemen waren en zijn onvergeeflijk. Deze wantoestanden stoppen best onmiddellijk. **Er zijn geen mirakeloplossingen nodig. Enkel een goed geleide administratie kan de problemen aanpakken en zonder veel draaien een systeem doen draaien dat fraudeurs aanpakt. En iedereen correct belastingen laat betalen. Dat is ab-soluut noodzakelijk voor een rechtvaardige fiscaliteit.**

6.1 De hervorming te veel?

Er is bij de belastingadministratie een probleem van organisatie. Traditioneel was onze belastingdienst georganiseerd in functie van de aard van de belasting : directe belastingen, BTW, registratie- en successierechten, douane- en accijnzen en kadaster. In andere landen bestaat deze opdeling niet, behalve uitzonderlijk voor de douane. Als concept een unicum dus. Minpunt van deze organisatiestructuur is dat sommige posten dubbel bezet waren en dat informatie slechts moeizaam doorstroomde naar het juiste niveau. De hervorming van de administratie leek dus best verdedigbaar. Coperfin was geboren.

Coperfin had als doelstelling de invoering van drie grote pijlers in een functionele hervorming : de pijler particulieren, de pijler KMO's en de pijler grote ondernemingen. De omvorming naar functio-nele administraties verloopt echter niet van een leien dakje. Het is bv. nog altijd niet duidelijk welke controlefuncties per belasting worden overlopen en welke controlefuncties overkoepelend zijn, op welk niveau controlefuncties verschillen van bv. aanslagformules. Het niet-opzetten van de beloofde polyvalente beheerscentra en het niet vrijmaken van de nodige middelen heeft de bestaande centra ontwricht en heeft ook de bijgekomen controlecentra onmachtig gemaakt. Een ander onopgelost probleem is de integratie van de fiscale procedure, dit zijn de procedures voor de rechtbank, in de taxatieprocedure. Vroeger werden de procedures voor de rechtbank gecentraliseerd in een gespecialiseerde dienst. Op dit moment moet de taxatieambtenaar zijn eigen aanslagen verdedigen. Wat het werk van de taxatieambtenaren behoorlijk heeft gecompliceerd.

Coperfin schoot wezenlijk te kort. Men wil mensen specialiseren, maar geeft aan dat de opleiding

KB 3 december 2009
Sedert begin 2010 werd dhr. Hans D'Hondt aangesteld als voorzitter van het directiecomité van de FOD Financiën.
FOD Financiën, Jaarverslag 2009

en aanwerving van gespecialiseerd personeel onvoldoende is. Men wil de diensten centraliseren , maar laat de regionale diensten verweest achter. Lokale inspecteurs kenden hun actieterrein en de gevoe-ligheden, maar krijgen op centrale diensten te maken met structurele problemen. In deze context moeten ze dan opnieuw een actieterrein proberen op te bouwen. Strategische posten zijn soms lange tijd onbezett.

Fiscalisten bij financiën moeten wel zeer gemotiveerd zijn om er te blijven werken. In de privésector kan men met de opgebouwde kennis vaak meer geld verdienen en krijgt men met minder problemen inzake vorming en werkingsmiddelen af te rekenen. Logisch dat vele personeelsleden hun heil na een poosje elders zoeken.

Sedert 2009 wil men een nieuwe start nemen . Een nieuw organigram is klaar, de taken zijn opnieuw uitgelijnd. Een nieuwe topman is aangesteld . Maar de reuzetanker, de mastodont, die de FOD Financiën wel is, moet volledig van koers veranderen.

6.2 Het effect van de informatisering

In de laatste tien jaar heeft men een inhaaloefering gedaan in de informatisering van financiën. In deze plannen werd telkens uitgepakt met de aankoop van duizenden computers. Nieuwe electronica-tools werden ontwikkeld. Kosten noch moeite werden gespaard. De kostprijs loopt op tot € 120 miljoen per jaar. De situatie op het werkfeld is echter dat deze ofwel slecht verdeeld worden, ofwel meermaals geteld worden.

De grote informaticasprong voorwaarts in de personenbelasting heet tax-on-web. Men blufte na de aangifte voor het aanslagjaar 2005 dat er reeds 347.972 aangiften via het systeem gebeurden. Belang-rijke kanttekening: de hoofdmoet daarvan werd wel door de fiscale administratie zelf aangebracht. Het ACV is uiteraard voorstander van een goed werkend tax-on-web en wil dan ook dat de gebruiks-vriendelijkheid van dit programma sterk verbetert. Dat lukt ook stilaan. In 2009 zijn het aantal aangiften via Tax – On Web al opgelopen tot 2,5 miljoen .

Het ACV is evenwel geen voorstander van extra financiële stimulansen voor wie zijn aangifte doet via tax-on-web. Wie geen (snelle) internetverbinding, geschikte PC of voldoende ICT-kennis heeft, mag hiervoor niet afgestraft worden. De waarde van tax-on-web voor de administratie is trouwens enkel af te meten aan mate waar in het systeem de verwerking van de via het systeem indiende aangiften vereenvoudigt. Tax-on-web, en andere nieuwe informaticatoools, moeten de werklast van de ambtenaren verminderen zodat ze hun krachten beter

kunnen inzetten voor controle en nazorg van de aanslagen. Dat gebeurt ook hier en daar. Maar zeker niet overal. En dat moet dringend veranderen.

Informatisering zou er ook moeten toe leiden dat de belastingplichtige zijn aanslag krijgt in het jaar waarin hij zijn aangifte heeft ingevuld. Buitenlandse voorbeelden bewijzen dat dit perfect mogelijk is. Als de IT-ondersteuning goed werkt. België is daar echter soms nog ver af.

Aangeven dat de informatisering werkt, omdat de fiscale ontvangsten meevalLEN zoals minister Reyn-ders doet, is geen juiste weergave van de feiten. Het leeuwendeel van de fiscale ontvangsten komt van de bedrijfsvoorheffing die weinig te maken heeft met deze informatisering. We willen betere resultaten van informatisering in de realiteit zien.

6.3 (Elektronische) aangifte : wat weet de administratie, wat zou ze moeten weten, en hoe komt ze eraan?

Voor het aanslagjaar 2004 werd de aangifte in de personenbelasting grondig gewijzigd. Het oude for-mulier moest plaats maken voor een totaal vernieuwd formulier. Men wilde met het nieuwe formulier de aangifte via een scanningformulier afhandelen.

Eenvoudiger heeft dit de zaken er echter niet op gemaakt. Een blik over de grenzen, naar Nederland bv., had beginnersfouten kunnen vermijden.

Cruciaal is dat eerst de verwerking gemoderniseerd wordt, voor men de aangifte aanpakt. België heeft de kar voor het paard gespannen. Als de taken en functies niet efficiënt werden verdeeld, heeft het geen zin om de aangifte sneller en mooier te verpakken.

Het is trouwens een vaststelling dat de administratie op kosten noch moeite bespaart om een moderne aangifte te creëren, maar dat ze niet moet vergeten dat ze al over heel wat gegevens beschikt. Gegevens die ze dus eigenlijk niet opnieuw aan de belastingplichtige hoeft te vragen.

Waarom opnieuw invullen hoeveel kinderen er ten laste zijn, hoeveel je als loontrekkende verdient, terwijl de fiches al apart ter kennisgeving aan de administratie werden doorgegeven. De centralisatie van gegevens in de administratie gaat nochtans steeds verder. Men zet een onroerende gegevensbank op en creëert een uniek dossier voor de belastingplichtigen in de personenbelasting.

Het is voor het ACV evident dat de belastingplichtige van deze evoluties kan profiteren en niet alle gegevens telkens opnieuw apart moet aangeven. Sedert 2010 begon men te experimenteren met de vooringevulde belastingaangifte voor bepaalde categorieën.

725.000 belastingplichtigen krijgen dit aanslagjaar een ingevuld voorstel van belastingaangifte in de bus. Het ACV is al zeer lang pleitbezorger hiervoor, en we steunen deze evolutie voluit.

Hoofdstuk 7: Samenvatting van de belangrijkste antwoorden van het ACV over fiscaliteit

ACV – als vakbond met antwoorden Voorstellen voor een betere belasting

We vatten hier per kader nog eens samen wat het ACV concreet voorstelt als maatregelen om te komen tot een beter fiscaliteit. Deze maatregelen zijn deels het resultaat van grondige denkoefeningen en goedkeuring door het Congres van het ACV, deels het resultaat van denkoefeningen en goedkeuring in andere instanties van het ACV.

Progressiviteit in de fiscaliteit is om sociale redenen een noodzaak. Daarom moet de belastbare basis verbreed worden. Zo maken we geld vrij om de verzorgingsstaat overeind te houden, om de belasting-druk te beheersen én zullen we een eerlijker personeelbelasting kennen. Iedereen en ieder inkomen moet blijven bijdragen volgens draagkracht door:

- een progressieve vermogensbelasting die grote vermogens meer laat bijdragen; Een bijdrage op het vermogensrendement door een eerlijke belasting van meerwaarden.
- een vermogenskادaster dat een eerlijke belasting mogelijk maakt;
- bij iedere fiscale hervorming een fiscale korveelogica te hanteren, waarbij de fiscale aftrekken gelijkmater over alle inkomsten worden verdeeld. Zodat ieder inkomen van de fiscale voordeelen kan genieten, zeker de lagere inkomens, en niet enkel de hogere. Een heroverweging van fiscale en parafiscale uitgaven.
- Een sterkeschouderoets die bij iedere maatregel rekening houdt met de werkelijke bijdragecapaciteit.

Het ACV wil de **gezinsfiscaliteit** interessanter maken voor de lagere inkomens door:

- de verhoging en gelijktrekking van de fiscale aftrek voor kinderen ten laste. Zo krijgen gezinnen meer ademruimte. Tussenkomst in de lasten van

kinderen kan beter door aan de gezinnen een voldoende hoge aftrek te geven in de belasting.

Voor iedereen gelijk, en zeker zo herverdelend. Er moeten trouwens steeds voldoende overheidsmiddelen rechtstreeks worden besteed aan kinderopvang en gezinsondersteunende diensten. Het verzoenen van gezin en arbeid is immers een probleem dat het fiscale ver overstijgt;

- een nieuwe manier van berekening van het huwelijkssquotiënt, met voor iedereen eenzelfde forfaitaire aftrek.

Een nieuwe belasting voor vennootschappen

- In de Europese Unie neemt de fiscale concurrentie op het vlak van de vennootschapsbelasting toe. Ook België zit met de notionele interesses in deze neerwaartse spiraal. De notionele intresten verminderen de begrotingsmiddelen terwijl de gevolgen voor de activiteit en de werkgelegenheid vermoedelijk heel gering zijn. Het ACV zal de reële impact van deze maatregel op de voet volgen, en wil de strijd aangaan tegen de sluipende uitholling van de inkomsten van de Staat uit vennootschapsbelasting.
- Het ACV blijft voorstander van een onderlinge afstemming van de vennootschapsbelasting binnen de Europese Unie. Door de creatie van een eengemaakte belastinggrondslag moet men de kans grijpen om naar meer uniforme tarieven binnen de EU te grijpen, zodat fiscale dumping onmogelijk wordt. Het mag wel duidelijk zijn dat deze uniforme tarieven niet lager mogen zijn dan de effectieve tarieven zoals die op dit moment al bestaan. Voor grote Europese bedrijven kan naar het voorbeeld van grote federale staten (VS, Canada) een gemeenschappelijke grondslag worden overwogen. Daarvoor hebben we alvast de steun van het EVV bekomen.
- Het voortbestaan van belastingparadijzen moet Europees en mondial verder worden bestreden.

Persbericht FOD Financiën van 4 mei 2011 "Geen belastingaangifte meer voor 725.000 burgers"

Wat België betreft, benadrukt het ACV nogmaals dat een **te sterke verschuiving plaatsvindt van personen- naar vennootschapbelasting**. Dit is duidelijk voordeeliger voor de hoge inkomens. Om die trend te stoppen is het nodig:

- de verlaagde tarieven van de vennootschapsbelasting voor KMO's af te schaffen;
- de verplichte (minimum)bezoldiging van bedrijfsleiders te verhogen;
- het vereiste minimumkapitaal te verhogen (wat ook het aantal faillissementen kan doen dalen).
- Volstaat dit niet dan kan de mogelijkheid worden onderzocht om personenbelasting te heffen op de winsten van vennootschappen die geen meerdere aandeelhouders hebben.
- een strijd tegen agressieve fiscale planning, het oprichten van vennootschappen enkel met als doel belastingen te ontwijken.

Bestrijding van **de fraude**

Een kordate aanpak van fiscale fraude is een absolute voorwaarde om iedereen correct belastingen te laten betalen. Het ACV stelt voor:

- de fiscale controles en de bijhorende pakkans op te drijven. Hinderpalen om tot een efficiënte controle te komen (fiscale paradijzen, voorbestaan van het bankgeheim, ...) worden best onmiddellijk opgeruimd. En de boswachter moet natuurlijk ook over de middelen en tijd beschikken om de stropers aan te kunnen pakken, dus de inspectiediensten worden best daartoe versterkt;

* het 'enig dossier van de belastingplichtige', waarin alle gegevens die nodig zijn voor een correcte aangifte gebundeld worden per belastingplichtige, in te voeren. Dit zou een zeer grote vooruitgang zijn in strijd tegen de fiscale fraude;

* een correcte rapportering over de vooruitgang van de strijd tegen de fiscale fraude uit te bouwen. Zodat politiek de juiste conclusies en maatregelen kunnen genomen worden. Bovendien moet ook duidelijk worden gerapporteerd hoeveel middelen extra deze strijd heeft opgeleverd.

Vergroening van de fiscaliteit, door

Fiscaliteit moet ons ook stimuleren om spaarzaam met het milieu om te gaan. Daarbij vragen we wel dat de effecten voor de laagste inkomens passend worden gecompenseerd.

- een kilometerheffing voor vrachtwagens, in samenspraak met de buurlanden. Voor vrachtwagens: mogelijkheid om het huidige eurovignet (forfait) om te zetten in een bijdrage per km.
- de accijnzen op diesel en benzine beter op elkaar af te stemmen, mits een in de tijd gespreide toepassing en rekening houdend met eventuele toekomstige prijzensprongen.
- Het ACV steunt het idee van een heffing op vliegtickets, zowel nationaal als internationaal, en van een heffing per tonkilometer voor de vracht, die ervoor zorgt dat de kosten van de CO₂-uitstoot worden geïnternaliseerd.
- Het ACV gaat akkoord met de schrapping op termijn van het regime "dienstwagens". Vanaf nu moeten er een aantal pistes worden gevuld:
- De bestaande regels beter toepassen en controleren.
- (Gaandeweg) de in aanmerking genomen km dichter bij de werkelijk afgelegde km in de privé-sfeer brengen met ten minste het behoud van de vergoeding van de betrokken werknemers.
- Aanpassing van de belasting op inverkeerstelling. Deze heffingen, op dit ogenblik gebaseerd op het vermogen van de voertuigen, zouden meer rekening moeten houden met de vervuiling. Het ACV stelt voor om ze te linken aan de CO₂ van voertuigen.
- Voor bedrijven: de brandstofkosten en leasing float opnemen in het stelsel van beperking van de aftrek van kosten gebonden aan CO₂ (aangepaste kostenafname).

Voor meer Europese fiscale slagkracht

- Voor haar eigen uitgaven zou Europa eigen belastingen moeten kunnen innen, zou dus een overdracht van de lidstaten naar de EU moeten gebeuren. Bv. een belastingheffing op de winsten van Europese vennootschappen, op bepaalde spaarinkomsten, ...

- Europa moet een waakzaam oog blijven houden op de lidstaten. Lidstaten lijken niets liever te doen dan stelsels uit te denken om elkaar fiscaal te beconcurreren. Wanneer die mechanismen te ver gaan moet Europa ze kunnen afbouwen.
- Voor de belangrijkste belastingen die kunnen aansporen tot ontwijkingszaken 'tariefmarges' moeten gelden. Dat is met name het geval voor de vennootschapsbelasting. Een eengemaakte belastinggrondslag moet verder leiden naar een eerlijker belasting van vennootschappen in de lidstaten, en een minimum verschuldigde belasting.
- België moet een voortrekker zijn in het kader van de uitbreiding van de Spaarrichtlijn. Er ontsnappen immers nog veel financiële instrumenten aan de Spaarrichtlijn. Een voorbeeldje daarvan zijn spaarproducten in de vorm van levensverzekeringen.

De Europese Unie is ook een belangrijk niveau om nieuwe heffingen, gelinkt aan de mondialisering in te voegen : Tobintaks in de eerste plaats, maar ook

de belasting op vliegtuigtickets... Het ACV steunt, samen met het EVV ook volmondig de campagne ter invoering van een financiële transactietaks (FTT).

Een **efficiënte administratie** is een absolute noodzaak voor het ACV. Daarom moet er dringend:

- een veralgemening van de vereenvoudigde aangifte komen, waar de gegevens die de fiscus via andere kanalen krijgt, reeds op voorhand zijn ingenomen;
- een doeltreffende en efficiënte administratie komen, waarin een duidelijke visie wordt uitgewerkt op aangifte, taxatie en controle; een uniformisering van de procedures.
- men moet duidelijk aangeven hoe men wil functioneren en moet men de kerntaken van de administratie dringend terug kunnen opnemen; Ook moet men de strategische diensten beter organiseren en bemannen.

Woordenlijst

Accijnzen

Accijnzen zijn één van de oudste belastingen ter wereld. Algemeen gesteld is het een belasting op het gebruik van bepaalde producten : alcohol, tabak, energie (vb olie, gas, ...), of ook nog, recenter, producten die vervuilend zijn of schadelijk voor het leefmilieu (vb bepaalde plasticen verpakkingen). Ze worden geheven onafhankelijk van de herkomst van de producten - het is van geen belang of deze producten geïmporteerd werden of ter plaatse worden geproduceerd.

(On)roerende goederen

Onder de « goederen » (zaken die voorwerp kunnen uitmaken van een publieke of private eigendomsverkrijging) maakt men onderscheid tussen de roerende goederen (die men kan verplaatsen) en de onroerende goederen (die men niet kan verplaatsen). Bij deze roerende goederen kan men dan weer een onderscheid maken tussen « materiële goederen » (voertuigen, meubelen enz...) en "immateriële goederen" waaronder bijvoorbeeld intellectuele rechten, cliëntel, het recht op handelshuur... enz.

Tak 23

Een product uit de zogenaamde Tak 23 is een individuele levensverzekering, gecombineerd met een investeringsfonds. Onderscheid gemaakt met de klassieke levensverzekering (Tak 21), lijken de rendement. Het gamma aan Tak 23 – fondsen is erg uitgebreid. Men kan gemengde fondsen vinden met investeringen en aandelen, net zoals Europees of sectoriële fondsen.

Vermogenskadaster

Oorspronkelijk verwijst het idee van een kadaster naar een document dat de eigendom aangeeft van een stuk grond. Een vermogenskadaster opbouwen in België komt erop neer dat alle roerende en onroerende vermogens door de Staat worden geregistreerd. Dit zou aan de Belgische fiscus toestaan om een beter idee te krijgen van de roerende en onroerende goederen van zijn burgers, en hen op die manier eerlijker te belasten.

BTWcarrousel

De BTW – carroussel is een frauduleuze constructie die verschillende economische spelers in verschillende landen (twee of meer) van de EU gebruikt. Hij veronderstelt het bestaan van schimmige bedrijven die als enig doel hebben bedrijven van facturen te voorzien die hen moet toelaten de BTW die gefactureerd werd (maar niet aan de Staat werd afgedragen) te recupereren. Het verdelen van het voordeel dat uit de fraude voortkomt impliceert dat er een voorafgaande afspraak is over de prijzen die op de factuur voorkomen. De factuur heeft er alle schijn van dat het een echte transactie is, tussen verschillende professionelen. De strafrechtelijke vervolging lijkt een aangepaste sanctie voor degenen die dergelijke fraude plegen.

Coperfin

Coperfin komt rechtstreeks voort uit de « Copernicus »plannen, en moet de FOD Financiën moderniseren. Het gaat hoofdzakelijk over de invoering van nieuwe informaticateoppassingen, de beveiliging van de ICT – infrastructuur en de modernisering en rationalisering van het netwerk van de FOD Financiën.

Fiscale korven

Het gaat hier over een metaforische wijze om aan te geven hoe men de inkomsten kan herverdelen (vb tussen twee leden van een koppel mede-eigenaars van een gemeenschappelijke woning) met als doel te genieten van fiscale voordelen (bijvoorbeeld door de aftrekken per hypothecaire lening te verdelen op basis van het lid dat de hoogste inkomens heeft). Men zou kunnen overwegen dat deze logica van "fiscale korf" zou kunnen worden uitgebreid naar andere fiscale maatregelen zodat

de lage inkomens hier meer van zouden genieten, en niet enkel de hogere inkomens.

Datamining

Verzameling van technieken en methodes op het domein van statistiek, wiskunde en informatica die toelaat, uitgaande van een belangrijk volume van ruwe gegevens en originele kennisgevingen die men voordien nog niet kende, dankzij associatie, tendensen, relaties en regelmaat. Deze methode is zeer belangrijk in de strijd tegen de fiscale fraude. De administratie kan hierdoor een groter aantal gegevens kruisen ; dit staat de controle toe sneller en efficienter tussen te komen.

Inkomensdeciel

Beschrijvende statistische term. Een deciel vertegenwoordigt 1/10 van het staal van een bevolking waarvan men de gegevens heeft verdeeld, volgens de grootorde, in 10 gelijke delen. Zo kan men verwijzen naar het laatste inkomensdeciel van een bevolking om de 10 % hoogste inkomens aan te wijzen.

Europese Spaarrichtlijn.

De Spaarrichtlijn heeft als doel op Europees niveau een netwerk van informatieuitwisseling in te stellen die aan iedere Staat zou toestaan om het sparen te belasten, ook indien het in het buitenland wordt aangehouden. België heeft deze richtlijn aanvaard. Er zijn op dit moment onderhandelingen bezig op Europees niveau om de effectiviteit van deze Spaarrichtlijn te verhogen, en belastingontwijking verder tegen te gaan.

Notionele Interest (aftrekbaarheid van)

Belgische fiscale bepaling voor bedrijven en professionelen. Notionele interessen zijn theoretische interessen die geacht worden de aandeelhouders te belonen die eigen middelen in een bedrijf hebben gestoken. Het mechanisme van de notionele interest heeft als doel investeren met eigen middelen aan te moedigen, hetgeen toestaat de financiële structuur van de bedrijven te versterken. In feite draagt deze maatregel er toe bij dat de belasting op winst van ondernemingen gevoelig is gedaald.

(In)directe belastingen

Een directe belasting is een belasting die verschuldigd is op naam, van een fysieke of rechtspersoon (vb personenbelasting). Hij onderscheidt zich van een indirecte belasting die wordt geheven bij gelegenheid van precieze daden, die onafhankelijk zijn van de persoon (vb. de BTW).

PB of personenbelasting

De personenbelasting (PB) is een persoonlijke belasting die wordt geheven op alle inkomens van de belastbare periode. In principe raakt ze aan alle inkomens van de persoon, maar in realiteit zijn de roerende en onroerende vermogens quasi uitgesloten van deze globalisering van de inkomens. De belasting wordt voor 90 % geheven op arbeidsinkomens en sociale uitkeringen.

Venn. B of venootschapsbelasting

Venootschapsbelasting is een belasting op het inkomen van bedrijven. Hij bestaat in de meerderheid van gevallen samengesteld uit de winst van bedrijven. De belastingtarieven in de wereld zijn verschillend en variëren tussen 0 % en 45 %. In België is het officiële tarief 33,99 %. In realiteit is de belastingvoet echter zwakker, in een context van fiscale concurrentie en een context van fiscale concurrentie en een tendens van verlaging van effectieve aanslagvoeten op inkomsten in de Europese Unie.

Woordenlijst

OESO

Opgericht in 1960, de organisatie voor samenwerking en ontwikkeling in Europa (OESO) is een internationale organisatie die economische studies maakt over ontwikkelde en democratische landen. Toegewijd voor wereldwijde ontwikkeling, OESO heeft op dit moment 34 leden doorheen de wereld, Noord – en Zuid - Amerika , Europa (waaronder België) en Azië - Pacific. Veel erg ontwikkelde landen maken er deel van uit, maar ook opkomende landen zoals Mexico, Chili en Turkije. De Oeso speelt hoofdzakelijk een rol als adviesorgaan.

BBP

Het bruto binnenlands product, kortweg BBP, is een economische indicator die wordt gebruikt om de rijkdommen in een gegeven land te meten. Hij wordt gegeven als de totale waarde van de productie van goederen en diensten in een gegeven land, in een gegeven jaar, door de inwoners die op het nationaal grondgebied verblijven. Het is ook de maat van het inkomen dat voortkomt uit de productie van een gegeven land. Men praat soms over de jaarlijkse economische productie of eenvoudigweg over de productie.

Onroerende voorheffing

De onroerende voorheffing is een regionale belasting die jaarlijks moet betaald worden door bezitters van onroerende goederen. De berekening van de onroerende voorheffing gebeurt op basis van kadastrale inkomen (KI). Het komt overeen met een percentage van het kadastrale inkomen (KI) geïndexeerd van de woning die dat varieert in functie van het gewest waar men woont (1,25 % van de KI voor de woningen in het Waalse Gewest en in het gewest Brussel - Hoofdstad ; 2,5 % van het KI voor de woningen gesitueerd in het Vlaams Gewest). De provincies, agglomeraties en gemeentes hebben het recht deze basisbelasting te verhogen met opcentiemen. Het aantal opcentiemen dat ze heffen kan verschillen van jaar tot jaar ; het zijn de gemeente - en provincieraden die deze elk jaar bepalen.

Bevrijdende roerende voorheffing

De roerende voorheffing is een percentage dat wordt afgehouden van het roerend inkomen. Men praat van bevrijdende roerende voorheffing wanneer de belastingplichtige niet meer de roerende inkomsten moet opnemen in zijn belastingaangifte.

(On)roerend inkomen

De (on)roerende inkomens zijn de inkomsten die voortkomen uit (on)roerende goederen (die hoger worden beschreven).

BTW

De belasting op de toegevoegde waarde is een indirecte belasting op verbruik; het is te zeggen dat ze volledig en onrechtstreeks door de eindverbruiker wordt betaald. Ze wordt gekenmerkt door haar gefractioneerde betaalwijze. De belasting op de toegevoegde waarde is een belasting die dus wordt geheven volgens een systeem van gefractioneerde betalingen op de toegevoegde waarde, en die wordt meegezogen door iedere tussenkomende persoon in het circuit van productie en distributie. Bij het uiteindelijke gebruik van het product of de dienst is de belasting op de verkoopprijs gelijk aan de som van de tussenrijse bedragen die de personen hebben meegenomen. In alle landen van de Europese Unie is het tarief van de belasting vastgelegd door de staten zelf. Het bedrag dat aan belasting moet worden betaald is proportioneel aan de prijs van de verkoop, zonder de belasting.

Financiële Transactietaks (FTT)

Zoals zijn naam het al aangeeft wil de financiële transactietaks een heffing invoeren op operaties op de financiële markten. Opvolger van de Tobintaks (die enkel sloeg op de handel in vreemde munten), heeft de Financiële Tranactietaks (FTT) het dubbele doel om enerzijds de meest destructieve speculaties af te remmen (wetende dat die operaties dan duurder worden) en nieuwe fiscale inkomsten te creëren. Volgens een recente studie van Stephan Schulmeister (Wifo), een belasting tussen de 0,01 % en 0,05 % op de financiële transacties zou ongeveer 200 Miljard opbrengen op Europees niveau (650 miljard als ze op wereldvlak zou worden ingevoerd). Veel middenveldorganisaties steunen het idee van een dergelijke belasting, waarvan de inkomsten zouden kunnen worden toegewezen aan de strijd tegen armoede, de bestrijding van de gevolgen van de financiële crisis, en de gevolgen van de klimaatwisseling, of nog, toegewezen worden aan het budget van de Europese Unie 2014-2020.

EU 15

De EU 15 (of EU-15 ,of Europese unie van 15) komt overeen met de landen die deel uitmaakten van de EU tussen 1995 en 2004. Het gaat dan over (in volgorde van lidmaatschap) : Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland, België, Luxemburg, Ierland, Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Griekenland, Spanje, Portugal, Finland, Zweden en Oostenrijk.

EU 25

De EU-25 (of EU25, of Europese Unie van 25) komt overeen met de gezamenlijke landen die deel uitmaakten van de Europese Unie tussen 2004 en 2007.

Het gaat dan over : Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland, België, Luxemburg, Ierland, Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Griekenland, Spanje, Portugal, Finland, Zweden, Oostenrijk, Estland, Letland, Litouwen, Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië, Cyprus (zonder het noordelijk deel), en Malta. Sedertdien de EU is nog uitgebreid in 2007, met de intrede van Bulgarije en Roemenië (EU-27)